

Vallavalitsuse tegemistest

lk 2-4

Tasub teada

lk 6-7

Haridus ja noorsootöö

lk 14-15

Eakas vallakodanik tänab

lk 5

Kogukonna ja kultuurielu

lk 8-13

Spordinopeid

lk 16-17

Võhmalasel Salme Kübbaril täitus 101. eluaasta

6. juulil käis abivallavanem Jaanus Rahula õnnitlemas 101. sünnipäeva tähistanud Salmet, kes elab Väandra õenduskodus. Vanaproua on oma kõrgest east hoolimata rõõmsameelne ja elurõõmus – silmad säramas ja jutt jooksmas.

Vallavalitsuselt sai Salme kingiks lillekimbu ja purgi linnumagusat – väikese, aga südamliku tänu märgiks tema väärrika elutee eest.

Soovime auväärsele vallakodanikule rahu, rõõmu ja tugevat tervist ka edaspidiseks!

FOTO: ERAKOGUST

FOTO: ERAKOGUST

26. juulil avaldati tänu, tunnustati ning anti Põhja-Sakala vallavanema tänukiri:

Kaja Leppik – pikaajase pühendumise eest Kootsi külanemana, olulise panuse eest Põhja-Sakala valla külade ja kogukondade ümarlaua eestvedamisel ning seoses Kootsi küla 440. aastapäevaga.

Palju õnne! Aitäh kõige eest! Rõõmu andmisse ja hingerahu südamesse!

Õppereis Hiiumaale: väike saar, suured mõtted

22.-23. juulil külastasid vallavalitsuse ametnikud ja töötajad ning vallavalitsuse liikmed kolleegi Hiiumaal, et tutvuda ühe teise omavalitsuse tegemiste, võimaluste ja väljakutsetega.

Hiiumaa vald on elanike arvult meie vallaga üsna võrreldav, kuid pindalalt veidi väiksem. Samas annab saareline eripära ja maakondlik roll vallale teistsuguse mõtme: kohal peavad olema tagatud mitmed riiklikud teenused – haigla, kutseõpe, riigigümnaasium – ning lisaks suvine elanikkonna mitmekordne kasv nõuab hästi toimivat transpordisüsteemi nii maismaal, merel kui ka õhus.

Õppereis viis meie delegatsiooni mitmesse olulisse punkti:

Suuremõisa mõis – ajalooline kompleks, kus tegutsevad nii Suuremõisa lasteaed-põhikool kui ka Hiiumaa Ametikool. Õppureid on seal rohkelt ning pakutavad erialad mitmekesised, alates ehitusest ja puidutöödest kuni linnaaedenikuni. Kohalik vald plaanib mõisahoonet riigilt üle võtta, et ise parema peremehena majandada.

FOTOD: MARKO REIMANN

M ja P Nurst AS – edukas pereettevõtte, kus toodetakse plastikkomponente ning juhtmestikke näiteks Kone liftidele ja Ponsse metsatehnikale. Üle 170 töötajaga ja ligi 20 miljoni eurose aastakäibega on tegu Hiiumaa ühe suurima tööandjaga.

Elamuskeskus Tuuletorn – kohaliku valla eestvedamisel loodud koht kogukonnale ja külalistele. Tegemist on moodsa kogu pere atraktsiooniga, mis ühendab teadmised, elamusel ja koostegemise rõõmu kultuuririkkas keskkonnas.

Viscosa kultuurikatel – endisesse kaluritehasesse

loodud kultuuri- ja loomakeskus, mis koondab ettevõtlust, sündmusi ja kohalikku aktiivsust. Inspiraatsiooniks nii sisult kui vormilt.

Lisaks said meie inimesed võimaluse külastada ka väikest, ent humoorikat Eiffeli torni ning kohtuda Hiiumaa vallavanema Hergo Tasuja ja tema meeskonnaga. Arutelu fookuses olid kohaliku elu korraldamine, osavaldade kaotamise mõju, vallale kuuluva kinnisvara haldamise uued lahendused ning omavalitsuste vaheline koostöö.

Kuigi valla suurusnumbrites oli sarnasusi, jäi silma üks oluline mõttemuster, mis kumas läbi nii Hiiumaa tegemistest kui juttudest: kui teha, siis suurelt – koos, mõtestatult ja hingega. Ükski kogukond ei saa püsida ega kasvada vastanduste pealt, vaja on toetust, usaldust ja tulevikku vaatavat hoiakut.

Õppereisilt tagasi tulles oleme taas pisut targemad ja innustunumad.

Aitäh Hiiumaa kolleegidele sooja vastuvõtu eest!

Tänukirjaga tunnustatakse:

1) vallavalitsuse ja valla hallatavate asutuste töötajaid, kes on oma töös saavutanud silmapaistvaid tulemusi või kes on kohusetundlikult ja pikka aega täitnud oma tööülesandeid;

2) vallas tegutsevaid isikuid, seltse, ühinguid ja muid kollektiive nende tegevuse eest valla elanikkonna ühistevuse arendamisel või nende juubelitähtpäevade puhul;

3) valla asutusi eriliste saavutuste või nende tegevuse juubelitähtpäevade puhul.

Põhja-Sakala Vallavalitsuses

01.07.2025

Sotsiaalküsimustes:

• SA Viljandi Haigla juhatuse esimees Priit Tampere tutvustas maakonnas tervise- ja heaoluvõrgustiku Tervikloomist;

• hüvitatakse alates 26.06.2025 valla eelarvest isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa tasuvad vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvetele seadusjärgsed ülalpidamiskohustuslased.

Haridus-, kultuuri- ja mittetulundusliku tegevuse küsimustes:

• anti nõusolek avaliku ürituse pidamiseks:

1) XXVIII Võhma linna päevad ja Kesk-Eesti laat 2025 Võhma linnas 11.–13.07.2025;

2) Suur Maasturite Suvesõit 18.–20.07.2025 Junsi puhkekeskuses;

3) Kirjandusfestival Elusamus 19.07.2025 kell 11–20.30 Pilstvere külas;

4) Külakorvidega mootorrataste demo Epra krossirajal Indreku kinnistul 20.07.2025 kell 11–20;

5) Pärimuspidu Suure-Jaanis 23.07.2025 kell 17.30–22 Suure-Jaani tervisekoja terrassil ja eesväljakul.

Majandusküsimustes:

• nõustuti Kootsi külas asuvate Kaasiku, Leevikese ja Tiigi katastriüksuste piiride muutmise ja Tiigi katastriüksuse kaheks reaalosaks jagamisega ja määrati piiride muutmisel tekkivatele katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed;

• nõustuti Reegoldi külas Altmäe katastriüksuse jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadress ja sihtotstarve;

• muudeti Pilstvere külas koha-aadresse: 1) Pilstvere 3 (kü 35701:003:0055) asemele Kaare; 2) Pilstvere 3 (kü 35701:003:0056) asemele Ringi; 3) Pilstvere 4 asemele Väike-Kaare;

• muudeti Põhja-Sakala Vallavalitsuse 17.06.2024 korralduse nr 2-3/398 „Sundvalduse seadmine munitsipaalmaadele“ märgitud PARI-koodi;

• otsustati mõõta välja Vastemõisa külas Kadaka ja Väike-Tamme vaheline sõidutee ja kanda kulud;

• avalikustatakse korralduse eelnõu 2-4/24, millega määratakse Koksvere külas teedele kohanimed ja teeregistri numbrid;

• arutati Kõo mänguväljaku avaliku parkla renoveerimise hinnapakumist ja otsustati seda täpsustada;

• korraldatakse avalik elektrooniline enampakkumine vallale kuuluva kinnistu Viljandi vallas Mähma külas Vaarika põik 2 (registriosa number 25118450, pindala 1433 m², elamumaa 100%) võõrandamiseks alghinnaga 12 500 eurot;

• korraldatakse avalik elektrooniline enampakkumine hoonestusõiguse seadmiseks Suure-Jaani tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksusele Nigula tn 3 (katastritunnus 61501:001:0993, sihtotstarve ärimaa 100%, pindala 10 225 m²);

• kinnitati riigihanke „Kirivere kooli ehitustööd“ otsused, majanduslikult soodsaima pakkumuse maksumusega 1 537 097,85 eurot (lisandub käibemaks) tegi AS Paide MEK, kellega sõlmitakse hankeleping;

• kiideti heaks Kirivere kooli ehitustööde omanikujärelevalve väikehanke protokoll, millega tunnustati parimaks pakkujaks Kojak OÜ (14074367), kelle majanduslikult soodsaima pakkumuse maksumus on 4650,00 eurot (lisandub käibemaks);

• kinnitati riigihanke „Kordushange Kõpu kergliiklustee valgustuse projekteerimine ja ehitus“ otsused, majanduslikult soodsaima pakkumuse maksumusega 29 000 eurot (lisandub käibemaks) tegi AS Trigger, kellega sõlmitakse hankeleping; kuna ka kordushanke tulemusel kujunes eeldatav lepingu maksumus suuremaks, kui eelarvesse kavandatud, eraldati reservfondist lepingu sõlmimiseks puudujääv summa 10 960 eurot;

• kinnitati riigihanke „Paala Rahvamaja katuse vahetus“ otsused, eduka pakkumuse maksumusega 36 456 eurot (lisandub käibemaks) tegi OÜ Greenwing, kellega sõlmitakse hankeleping.

08.07.2025

Sotsiaalküsimustes:

• määrati alates 01.07.2025 isikule hooldaja ja makstakse hooldamise eest hooldajatoetust 40 eurot kuus;

• hüvitatakse alates 01.07.2025 valla eelarvest isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvetele.

Haridus- ja kultuuriküsimustes:

• tegevusreal Huviharidus makstakse toetust viie noore huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 733,45 eurot;

• otsustati anda välja Põhja-Sakala Vallavalitsuse asulavanema tunnustus: 1) Kaja Leppik – Kootsi külanem, volitused kehtivad kuni 12.06.2030; 2) Romeo Mikk – Kuhjaveere külanem, volitused kehtivad kuni 21.06.2030;

• eelarve tegevusalalt 0810902 Seltsitegevus makstakse kaasfinantseerimise toetust Kuhjaveere Küla Seltsile 190 eurot Kohaliku Omaalgatusprogrammi poolt toetatud projekti „21. Kuhjaveere külateatri festival“ omaosaluse katteks;

• muudeti Põhja-Sakala Raamatukogu nõukogu koosseisu: arvata nõukogust välja Viuu Tomingas ja kinnitada nõukogu koosseisu Merle Rang;

• kinnitati Kõpu Põhikooli direktori vaba ametikoha täitmiseks välja kuulutatud konkursi läbiviimiseks ja direktori valimiseks komisjon.

Majandusküsimustes:

• anti nõusolek tasuta ja tähtajatu isikliku kasutusõiguse seadmiseks valla kasuks Vastemõisa külas asuvatele kinnistutele Puhastusseadme ja Vaiassaare tee 2;

• avalikustatakse korralduse eelnõud:

2-4/25 Põhja-Sakala vallas Suure-Jaani linnas liikluspinna kohanime Kalda tänav tühistamine;

2-4/26 Põhja-Sakala vallas Suure-Jaani linnas liikluspinna Tiigilohu tänav ruumikuju muutmine;

2-4/27 Liikluspinnale kohanime ja ruumikuju määramine Suure-Jaani linn Nuutre tee;

• muudeti kahte vallavalitsuse korraldust:

1) 01.07.2025 korraldus nr 458 „Suure-Jaani Tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksusele hoonestusõiguse seadmine“ ja

2) 26.06.2025 korraldust nr 426 „Sundvalduse seadmine Põhjaka külas Põhjaka-Kolgioja tee nr 7590015 km 0,593-0,793 ja km 1,506-2,120 avalikuks kasutamiseks“;

• määrati 2025. aasta hajaasustuse programmi taotletud toetussumma täismahus 22 taotlejale ja osaliselt ühele taotlejale. Jäeti rahuldamata kuus esitatud taotlust, neist kaks toetusvahendite lõppemise tõttu ja neli elukohaandmete tõttu;

• otsustati korraldada kaks riigihanget: „Lumetõrje Põhja-Sakala valla teedel 2025–2028“ ja „Põhja-Sakala valla õpilasliinide teenindamine 2025–2026“; moodustati hankemenetluste läbiviimiseks komisjon ja kinnitati mõlema riigihanke alusdokumendid;

• anti Olustvere alevikus Mesila tn 1 // Mõisa allee 10 // 12 // Müüri tn 4 // 9 // Müüri tänav // Olustvere mõis // Rataskaevu tn 1 // 2 // 3 // 5 // 7 // Talli tn 1 // 3 // 5 // Tiigi tn 2 // 4 // 6, Müüri tn 9 ning Müüri tänav kinnistutele Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli uue elektriliitumise ehitusprojekti koostamiseks ja Kõidama külas Lõhavere tee 2b kinnistule üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused;

• majandusosakonnale anti luba väljastada: 1) ehitusluba Sürgavere külas Suurfarmi kinnistul asuva sigala lammutamiseks, 2) kasutusluba Supsi külas Töökoja kinnistule püstitatud kütusemahuti ja tankimisseadme kasutusele võtmiseks.

Info:

• arutati Kõpu apteegimaja ruumide ajutiseks kasutamiseks andmist;

• arutati, millistel tingimustel võiks Kõpu Koolile auto osta.

15.07.2025

Sotsiaalküsimustes:

• jäeti rahuldamata isiku taotlus eluruumi tagamise teenuse saamiseks, kuna tema rahvastikuregistri järgne ja tegelik elukoht ei asu Põhja-Sakala vallas.;

• otsustati suunata isik ööpäevaringsele tugiteenusele ja maksta valla eelarvest tema teenusest puudujääv osa igakuuliselt teenuse osutaja poolt esitatud arve alusel.

Haridus- ja kultuuriküsimustes:

• anti nõusolek avaliku ürituse Kootsi külapäev pidamiseks 26.07.2025 Kootsi külaplatsil;

• arutati Haridus- ja Teadusministeeriumi 11.07.2025 pöördumist vallavalitsuse kui kooli pidaja poole.

Majandusküsimustes:

• anti nõusolek tähtajatu isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks tehnovõrgu ehitamiseks ja majandamiseks Sürgavere külas Sürgavere tee 20a, Vahtra tänav, Sürgavere tee 11 ja Klubi tänav katastriüksustel;

• nõustuti Suure-Jaani linnas asuvate Ilmatari tn 8 ja Ilmatari tn 10 katastriüksuste piiride muutmise ja määrati tekkivatele katastriüksustele endised koha-aadressid ja sihtotstarbed;

• muudeti koha-aadresse: 1) Lahmuse külas Vätetise-

hoidla asemele Uueniidu; 2) Ülde külas Tiigi tn 9 asemele Kaare tn 3;

• tunnustati pakkumiste puudumise tõttu nurjunuks enampakkumine Sürgavere külas Õpetajate katastriüksusel asuva 4 korteriga korterelamu korteriomandite 1, 3 ja 4 müümiseks; uus elektrooniline enampakkumine korteriomandite koos võõrandamiseks viiakse läbi alghinnaga 7971,62 eurot;

• määrati konkursi „Kaunis Kodu“ 2025. aasta preemiad;

• kooskõlastati puurkaevu rajamise asukoht;

• anti Pilstvere külas Kutsari kinnistule PVC halli ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused;

• majandusosakonnale anti luba väljastada kasutusluba Lõhavere külas Piirioja kinnistule püstitatud päikeseelektrijaama kasutusele võtmiseks;

• täpsustati vallavalitsuse 01.07.2025 istungi protokollist otsust Vastemõisa külas asuvate Kadaka ja Väike-Tamme katastriüksuste piiriküsimuse lahendamise seotud maatoimingute kulude hüvitamise osas;

• arutati avaldust kinnistu osa ostmiseks.

29.07.2025

Sotsiaalküsimustes:

• hüvitatakse alates 22.07.2025 valla eelarvest isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud piirmäär; kohamaksu puudujääva osa tasub Põhja-Sakala Vallavalitsus vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvele.

Haridus-, kultuuri- ja noorsootöö küsimustes:

• anti tegevusluba projektlaagri korraldamiseks Sürgavere spordihooes:

1) Toni Judokool EST MTÜ laager „Sürgavere Sellid 2025“ 16.–23.08.2025;

2) Viljandi Spordikooli võrkpalliosakonna poiste laager 28.07.–02.08.2025 ja tüdrukute laager 11.–17.08.2025;

• arutati projektlaagrite läbiviimise üle järelevalve teostamise vajalikkust;

• tegevusreal Huviharidus makstakse toetust 8 noore huviharidusega seotud kulude katteks kokku 663 eurot;

• anti nõusolek avaliku ürituse pidamiseks:

1) Suure-Jaani kodukandipäevad 01.–03.08.2025 Suure-Jaani linnas j ümberkaudsetes külates;

2) Võhma Augusti Karikas jalgpallis 02.08.2025 Võhma kooli staadionil;

• nõustuti Suure-Jaani Kooli osalemise jätkumisega EOK programmis Sport Kooli.

Majandusküsimustes:

• tunnustati pakkumiste puudumise tõttu nurjunuks:

1) Võhma linnas Kalevi tn 4 korteriomandi nr 1 enampakkumine, uue enampakkumise alghind on 16 038 eurot;

2) Võhma linnas Kalevi tn 4 korteriomandi nr 3 enampakkumine, uue enampakkumise alghind on 14 580 eurot;

3) Kõpu alevikus Raja katastriüksuse enampakkumine, uue enampakkumise alghind on 5670 eurot;

• avalikustatakse korralduse eelnõu nr 2-4/228, millega seatakse tähtajatu ja tasuta sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks avalikes huvides vajaliku elektripaigaldise talumiskohustuse kehtestamiseks Sürgavere külas Sürgavere tee 18 katastriüksusel;

• kiideti heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja projekti aruanne koos täitmise eelarvega, toetus makstakse tööde teostaja Balti Puurkaev OÜ esitatud arve alusel;

• avalikustatakse korralduse eelnõu 2-4/22, millega määratakse Sürgaveres liikluspinna kohanimed Kõpu tee; Kerita küla, Mäelt-Rulli ja Kibaru küla, Uue-Kõnnu;

• lubati Võhma linnas Kauba tn 5 (katastritunnus 61501:001:1219) kinnistul tootmis-ärihoone laiendamine projekteerimistingimuste alusel ja anti laiendamise ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused;

• lubati majandusosakonnalt väljastada ehitusluba Sürgavere külas Suurfarmi kinnistule (katastritunnus 75903:003:0022) söödahoidla püstitamiseks;

• arutati Suure-Jaani järveümbruse hooldamist ja otsustati tellida töö AS-ilt Põhja-Sakala Haldus;

• arutati Kõpu apteegimaja edasist kasutust ja otsustati korraldada külaseltsiga koostamine;

• arutati loomade varjupaigateenuse hinnatõusu ja otsustati jätkata ühisteenuse ostmisega.

Muudes küsimustes:

• vaadati üle Põhja-Sakala Vallavalitsuse tööplaan ja tehti muudatusi.

Info:

• Järgmised vallavalitsuse istungid 05.08, 12.08, 19.08 ja 26.08 algusega kell 8.30.

Vallavanema veerg

Hea meel on teada, et käesoleva aasta suuremad ehitused on tänaseks käima lükatud. Kõik suuremad hanked on tehtud ja ehituslepingud on sõlmitud. **Käesoleva aasta ehitustööde maht on valla poolt üle 4 miljoni euro**, lisaks on töös vallale kuuluva sihtasutuse Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse laiendus enam kui 1,6 miljoni euro eest.

Olustvere põhikoolis on lammutustöödest jõutud juba ehitamise faasi. Nagu vana hoonega ikka, siis üllatusi tuleb ette, millest osasid polnud võimalik enne ehitustööde algust avastada, kuid osasid oleks võinud projekteerija ette näha.

Kirivere kooli ehitusleping sai allkirjad alla 22. juulil. Paide MEK ehitab koolimaja kõrvale 2-rühmalise lasteaia, koolimajale uue sissepääsu ning koolimajja noortekeskuse ja raamatukogu. Lisaks tuleb lahendada lasteaia kolmanda rühma paigutamine koolimaja kõrval olevasse hoonesse. Algne plaan Vastemõisast mooduli viimine Kiriverre jääb ära seoses liiga suure investeringu vajadusega. Projekteerimis-ehitusleping on sõlmitud ka **Kõo-Kirivere kergliiklustee valgustuse rajamiseks**, ehitus peaks valmima selle aasta jooksul. Koolimajas sees tehtavad tööd võiksid saada lõpetatud oktoobrikuu koolivaheajal. Kuna töödele oli vaja lisaraha ja volikogult oli vaja lisaelarvele otsust, siis lükub lasteaia valmimine esialgsest plaanist ligi kuu aja võrra edasi. Ka majas sees on ilmselt algsest tähtajast hilisemaid tegevusi. Soovin

kõigile osalistele kannatlikku meelt.

Ehitustöödega on alustatud **Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse laiendamiseks 24 koha võrra**. Asutuse juht Ene Maaten on koos nõukoguga teinud ära suure ettevalmistuse, hoone on projekteeritud, tehtud on ehitushange ning vallavolikogu ja pankade jaoks äriplaani. Vallavolikogu on väljastanud garantiikirja, kus sihtasutus on lubanud volikogule, et suudavad laenu ise teenindada. Vaadates asutuse suurust, siis see on ka võimalik. Soovin Enele ja ta meeskonnale jõudu laienduse elluviimisel.

Paala rahvamaja katuse vahetus ei olnud algselt lähiaja plaanides, kuid katuse kehvast olukorrast tingitult hakkas see läbi sadama. Arvestades hoone ajaloolist väärtust ja olulisust piirkonna elanikele ei olnud võimalik remonti edasi lükata. Hoone püsimine on väga otseses seoses katuse olukorraga. Käisin ka ise hoone pööningul olukorraga tutvumas eelarve koostamise ajal ja sai koheselt selgeks, et katuse vahetamist edasi lükata pole võimalik. Õnneks oli eelarve koostamine sel ajal veel sellises seisus, et saime võtta töö selle aasta plaanidesse. Täna on ehitushange tehtud ja võitja Greenwing OÜ-ga leping sõlmitud. Ehitustegevusega peaks lehe ilmumise ajaks juba olema alustatud.

Hea meel on, et projekteerimis-ehitusleping on sõlmitud **Kõpu alevikus kergtee valgustamiseks**, kus Triger OÜ poolt tehtavate tööde järel muutub

ohutumaks laste koolitee aleviku ja pargi nurga vahel. Kahjuks on veninud Olustvere alevikus kergliiklustee projekti kooskõlastamine, kuid loodame siiski lähiajal jõuda ehitushankeni.

Käesoleval aastal võitis kõik teedehituse hanked Sakala Teed OÜ, **kes paigaldab mustkatte kokku neljale teele/tänavale**. Lisaks on kinnistute omanikud neilt mõnel pool tellinud ise töid juurde õuede sissesõitudel, mille nad ka ise finantseerivad. Ehk kui te näete, et kellegi õue minev tee on saanud äsja koos vallate ehitusega mustkatte, siis need on pandud omanike enda raha eest, mitte valla avaliku raha eest.

Võhmas on pikk ootus olnud Vaba Aja Keskuse II korruse ruumide omandamiseks vallale, mis said eelmiselt omanikult ostetud juba mitmed kuud tagasi. Positiivse uudisena saame teada, et selle kuu alguseks andis võtmed üle ruume rentinud ettevõtte. Ruumid anti üle kokkulepitud ajaks ja tühjana. Suur tänu juristile ja majandusosakonna inimestele, et soovitud tegevused tehtud said ja on võimalik edasi minna järgmiste sammudega hoone II korruse sisustamisel. Lahendusele on lähemale liigutud ka **Kaubatn 2 põlenud kortermaja** ja Tallinna tn 43a lammutamisega, kus tööde teostamiseks on sõlmitud leping OÜ-ga Tartu Teenused.

Viimasel paaril päeval on kirjutatud **minu võimalikust korruptsioonikahtlusest**, mis on ühtpidi huvitav, et mind ennast sellest teavitatud

ei ole. Põhjus on ühe vastulause mitteavaldamisega valla ajalehes, mis ei vasta aga vallalehe Leole väljandmise korrale. Ehk siis lühidalt öeldes oleksime hoopis vastulause avaldamisel rikkunud reegleid. Edastasime Eesti Vabariigi õiguskantslerile kõik asjasse puutuvad materjalid ja ootame tema seisukohta tekkinud olukorrale.

Suve jooksul on toimunud meile **mitmeid olulisi üritusi**: maakonna laulu- ja tantsupidu, valla laulu- ja tantsupidu, üleriigiline laulu- ja tantsupidu „Iseoma“, Suure-Jaani muusikafestival, Võhma linna päevad ja Kesk-Eesti laat jne. Täolise pika kestvusega või rahvarohke ürituse korraldamine nõuab täpsust ja suurt ettevalmistust. Täna korraldusmeeskondi ja loomulikult kõiki osalejaid ning publikut, kellele poleks võimalik ühtegi üritust pidada. Hea meel on teada, et saime Rohelise Jõe-maa Koostöökogust toetust saanud **mobiilsele välilavale** hankega sobiva hinna ja saame lava ära tellida. Ratastel välilava olemasolu annab uuest aastast ürituste korraldamisele uued võimalused ja kvaliteedi.

Head suve jätku!

KAREL TÕLP
vallavanem

Hajaasustuse programmi vahenditest toetati sel aastal 23 majapidamist

Lõppes hajaasustuse programm 2025, mille eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Põhja-Sakala vallast laekus tähtajaks 29 toetuse taotlust 40 majapidamise tarvis, millest 11 taotlust olid seotud vee- ja 15 kanalisatsioonüsteemidega ning 3 juurdepääsuteedega. Taotluste kogusumma oli 138 744,63 eurot.

Põhja-Sakala vallas on toetuste määramise eelarveks 108 892 eurot, millest riik rahastab 53 892 eurot ja kohalik omavalitsus 55 000 eurot.

Positiivsete hindamistulemustega projekte oli kokku 25, kus taotletav toetus oli 119 387,70 eurot. Neist 22 taotlejat said toetust täismahus ja üks osaliselt. Kaks taotlust jäeti rahuldamata toetusvahendite lõppemise tõttu. Nelja kuu jooksul tuleb toetuse saajatel täita toetuse väljamaksmise tingimused ning projekti eluviimine peab olema lõppenud hiljemalt 31. oktoobriks 2026.

Neli taotlust jäeti rahuldamata vastavalt hajaasustuse programmi määruse § 4 lõike 1 punktile 1, kuna taotluses märgitud kinnistu ei olnud 01.01.2025 seisuga taotleja alaline elukoht.

Hajaasustuse programmist toetatakse majapidamiste veevarustus- ja kanalisatsioonüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi. Programmi eesmärk on parandada hajaasustusega piirkondade elukvaliteeti ja toetada nende arengut.

SUURE-JAANI LINNAS JAAMA TÄNAV T1, TALLINNA TN 16B, TALLINNA TN 18A JA AIA TN 2 KATASTRÜKSUSTE JA LÄHIALA DETAILPLANEERINGU AVALIK VÄLJAPANEK

Põhja-Sakala Vallavalitsus teatab, et Suure-Jaani linnas Jaama tänav T1, Tallinna tn 16b, Tallinna tn 18a ja Aia tn 2 katastrüksuste ja lähiala detailplaneeringu avalik väljapanek toimub **01.08.2025 – 31.08.2025**.

Detailplaneering võeti vastu Põhja-Sakala Vallavolikogu 26.06.2025 otsusega nr 298.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kaaluda võimalusi planeeringualale elamu püstitamiseks. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2300 m². Detailplaneeringuga tehakse ettepanek üldplaneeringu muutmiseks. Detailplaneeringuga soovitakse muuta transpordi maa-ala segaotstarbega maa-alaks.

Planeeringu materjalidega saab tutvuda väljapaneku ajal (01.08.2025 – 31.08.2025) valla veebilehel: pohja-sakala.ee/detailplaneering ja tööajal Põhja-Sakala vallamajas (Lembitu pst 42, Suure-Jaani linn).

Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Kirjalikud arvamused palume esitada aadressil: info@pohja-sakala.ee või Lembitu pst 42, 71502 Suure-Jaani linn.

Detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu korraldatakse 45 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist juhul, kui avaliku väljapaneku kestel esitatakse kirjalikke arvamusi ja arvamusi ei saa arvesse võtta. Detailplaneeringu avalikust arutelust teavitame valla veebilehel.

VALLAVALITSUS OOTAB HARIDUSVALDKONNA TUNNUSTAMISE KANDIDAATE

Hariduspreemiate määramise eesmärk

Põhja-Sakala valla haridusvaldkonnas on tunnustamise eesmärgiks tähtsustada õpetaja rolli, tuua esile valla haridusasutusi, pedagoogilisi töötajaid ja isikuid, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgset arenenud isiksusteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud valla hariduselu.

Kandidaatidele esitatavad nõuded

Aastate õpetaja tunnustus antakse isikule, kes on aastate jooksul saavutanud väljapaistvaid töötulemusi valla, maakonna või üleriigilisel tasandil.

Hariduse aastapremia tunnustus antakse füüsilisele või

juridilisele isikule, vallavalitsuse hallatavale asutusele või isikute ühendusele, kes eelmise õppeaasta jooksul on oma tegevusega saavutanud silmapaistvaid ja vallale olulise tähtsusega tulemusi hariduse valdkonnas.

Aasta õpetaja ja aasta alushariduse õpetaja tunnustus antakse isikutele, kes on eelmisel õppeaastal saavutanud väljapaistvaid töötulemusi valla, maakonna või üleriigilisel tasandil.

Aasta huviharidustöötaja preemia antakse isikule, kes on eelmisel õppeaastal saavutanud väljapaistvaid töötulemusi valla, maakonna või üleriigilisel tasandil.

Aasta noorsootöötaja tunnustus antakse isikule, kes on eelmisel õppeaastal saavutanud väljapaistvaid töötulemusi valla, maakonna või üleriigilisel tasandil.

Tunnustuse saajatele antakse tunnustus ja meene.

Palume taotluste koostamisel kirjeldada kandidaadi väljapaistvaid tulemusi võimalikult põhjalikult. Korrektne taotlus võib tagada kandidaadile edu!

Ettepanekuid preemia määramiseks võivad teha kõik, kasutades taotluse vormi e-keskkonnas SPOKU: piksel.ee/spoku/pohjasakala.

Vallavalitsus ootab hariduspreemiate määramise taotlusi hiljemalt 5. septembril 2025.

Tunnustuste üleandmine toimub õpetajate päevale pühendatud pidulikul üritusel (toimumise aeg ja koht täpsustamisel).

Lisainfo: info@pohja-sakala.ee

Huvi uute tuuleparkide rajamise vastu vallas on jätkuv

Vähendamaks fossiilkütustest sõltuvust ning parandamaks energiavarustuse julgeolekut näeb Eesti kliima- ja energiapoliitika ette taastuvenergia tootmise mahu suurendamist. Viljandimaal on tuuleenergeetika arendamise potentsiaal olemas. Keskkonnaagentuur on kaardistanud täiendavaid sobivaid alasid tuuleenergia arendamiseks.

Eelvalikualadest selgitati välja alad, millele tehti täpsemad analüüsid ning viidi läbi elustiku uurinud. Uuringute eesmärk oli nende tulemuste põhjal tuvastada optimaalsed potentsiaalsed tuuleenergeetika eelisarendusalad. Uuringualasid prioriteeriti nii keskkonna- kui ka majandusmõju ja olemasolevate planeeringute seisukohast ning leiti alad, kus arendamine on erinevate tegurite koostmõjul põhjendatud. Leiti, et sobivaid tuulearenduse alasid leidub ka Põhja-Sakala vallas Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) valduses olevatel kinnistutel.

Lähtuvalt eeltoodust korraldas riik sobilikeks tuulearenduse aladeks määratud aladel enam-pakkumise hoonestusõiguse seadmiseks riigimaal. Keskkonnaagentuuri poolt koostatud dokumendi „Tuuleenergeetika arendamiseks täiendavate alade kaardistamine“ puhul on tegemist sisuliselt tuulepargi eelvalikualade kaardistamisega. Dokument on leitav Keskkonnaportaalis keskkonnaportaalis.ee/et/tuuleenergeetika-arendamiseks-taiendavate-alade-kaardistamine ja see sisaldab detailset informatsiooni aladel läbiviidud uuringute, võimalike

leevendusmeetmete ning täiendavate uuringute vajaduse kohta.

2024. aasta detsembris korraldasid RMK ning Maa- ja Ruumiamet hoonestusõiguse võõrandamise oksjonid eesmärgiga kasutada kinnistuid taastuvenergia tootmiseks.

Eurowind Energy OÜ osutus edukaks pakkujaks Türi - Põhja-Sakala riigimaade hoonestusõiguse võõrandamise oksjonil, millega sai õiguse asuda planeerima taastuvenergia tootmisüksust Türi vallas Rassi küla alal ning Põhja-Sakala vallas Kootsi ja Vihi külade alal asuvalle riigimaale. Taotletava planeeringuala suuruseks Põhja-Sakala valla territooriumil on 735,8 ha.

Sama oksjoni raames osutus Windscreen OÜ edukaks Põhja-Sakala vallas Paaksima külas ja Maalasti külas paiknevatel RMK valduses olevatel kinnistutel. Planeeringuala pindalaks on 488 ha. Mõlemad arendajad on RMK-ga sõlminud taastuvenergia arendamiseks ja hoonestusõiguse seadmise eellepingu. Lepingu kohaselt on arendajal kohustus esitada kolme kuu jooksul lepingu sõlmimisest arvates kohalikule omavalitsusele taotlus algatada lepingu eset hõlmav taastuvenergia ehitiste rajamiseks vajalik planeering.

Volikogul seisab ees otsustamine eriplaneeringute algatamise või algatamata jätmise osas

Eurowind Energy OÜ esitas oma taotluse eriplaneeringu algatamiseks 30. aprillil ja Windscreen OÜ 28. mail käesoleval aastal.

Samaaegselt Põhja-Sakala Vallavalitsusele esitatud KOV EP algatamise taotlusega esitas Eurowind

Energy OÜ teise KOV EP taotluse ka Türi Vallavalitsusele, kuna RMK ning Maa- ja Ruumiameti poolt korraldatud Türi - Põhja-Sakala riigimaade hoonestusõiguse võõrandamise oksjoni kinnistute paketi olid kinnistud mõlema omavalitsuse territooriumil. Seetõttu soovib Eurowind Energy OÜ käsitleda kahe omavalitsuse territooriumile jäävaid planeeringualasid ühe projektina ning eriplaneeringute menetlust mõistlikul määral koordineerida, sh korraldada ühishange planeerija ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) hindaja leidmiseks, kuna vaatamata asjaolule, et planeeringuala jääb kahe omavalitsuse territooriumile, on tegemist geograafilises mõttes ühe alaga.

Eurowind Energy OÜ kirjeldab tuulepargi eluea jooksul omavalitsusele ja piirkonna inimestele saadavat kasu seadusest tuleneva tuulikutasu näol, samuti otseliini rajamise võimalusega piirkonnas asuvate tootmis- ja tööstustevõtete jaoks. Omavalitsuses toimuv puhas elektritootmine koos salvestuslahendustega aitab vältida elektrikatkestusi, suurendada varustuskindlust ja Eesti energiasõltumatust. Eurowind Energy OÜ on täiendavalt nõus panustama kogukonnaprojektide elluviimisse, et arendusest enim mõjutatud elanikele olulistest valdkondades piirkonna elukvaliteeti parandada.

Windscreen OÜ kirjeldab kohaliku kasuna otseliini rajamise võimalust ning tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu.

Kavandatavate tuulikute kõrgus on mõlema taotluse kohaselt maksimaalse

tipukõrgusega kuni 290 m. Täpsed tuulepargi parameetrid (tuulikute kõrgus, võimsus, kogus, paigutus ja teenindav taristu) selguvad aga planeerimise ja KSH käigus.

Planeerimisseaduse kohaselt algatab kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut ja keskkonnamõju strateegilist hindamist ei algatata eelkõige juhul, kui:

1. algatamine on ilmselgelt vastuolus üldplaneeringuga;

2. on ilmne, et algatava planeeringu elluviimine tulevikus ei ole võimalik või

3. selleks on muu ülekaalukal avalikul huvil põhinev põhjus.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine algatatakse või jäetakse algatamata 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu algatamise taotluse saamisest arvates. Mõjuval põhjusel, eelkõige planeeringuala suurusest, uuringute läbiviimise vajadusest või kaasatavate ja koostöötegijate suurest hulgast tingitud põhjusel, võib nimetatud tähtaega pikendada kuni 90 päevani. Seda võimalust on Põhja-Sakala Vallavalitsus kasutanud.

Põhja-Sakala Vallavalikogu ees seisavad otsused eriplaneeringute algatamise või algatamata jätmise osas augustikuu volikogus.

POWERHOUSE OÜ
PÕHJA-SAKALA
VALLAVALITSUS

FOTO: MARKO REIMANN

Lõhavere ravi- ja hooldekeskuse juurdeehituse ehitusleping sai allkirjad

18. juulil allkirjastas SA Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus juurdeehituse ehituslepingu osatühinguga Silindia Ehitus. Läbi viidud riigihanke tulemusena on ehitustööde maksumus 1 361 753 eurot, millele lisandub käibemaks. Tööde kestuseks on lepingu kohaselt 12 kuud. Hanget aitasid läbi viia Põhja-Sakala valla arendus- ja ehitusspetsialistid ning kokku laekus tähtaegselt kolm pakkumust. Eriti rõõmustav on, et hankel osutus parimaks pakkujaks suurte kogemustega Viljandimaa ehitusettevõtte, kes oli Lõhaveres 2011. aastal valminud suuremahuliste ehitus- ja vana mõisahoone renoveerimistööde üheks teostajaks. Toonases projektis oli koostöö suurepärase, seega loodame ka seekord põnevat tööperioodi ja head tulemust.

Lõhavere kaunis metsapargis asuva hooldekeskuse juurdeehituse on projekteerinud Olav Rempelkoor osatühingust Projektikoda. Mõeldud aasta lõpul valminud põhiprojekti järgi kerkib uus kahekordne hoonesa, kuhu tuleb 20 eluruumi, millest 16 on ühekohalised ja 4 kahekohalised. Kõikidel ruumidel on oma pesuruum ja WC ning mõlemal korrusel ka kauni pargivaatega puhketuba. Projekteerimisel on arvestatud hooldekodu personali ja klientide ettepanekutega, et hooldealustel oleks mugavam ja ka töötõngimused vastaksid tänapäevastele nõuetele.

Enam kui kümme aastat planeeritud ning nii Põhja-Sakala valla arengukavas kui ka Viljandimaa arengustrateegias kavandatud juurdeehituse valmimist ootavad pikisilmi valla sotsiaaltöösotsiaalspetsialistid, et pakkuda oma valla inimestele kvaliteetset teenust võimalikult kodus lähedal. Põhja-Sakala valla hooldekodud Pilstveres ja Lõhaveres töötavad 100% täituvusega ning kohti on hädasti juurde vaja.

Rajatava juurdeehituse valmimisel on võimalik moodustada Lõhavere ravi- ja hooldekeskuses eraldi väike kogukond noortele üldhooldusteenust vajavatele hooldatavatele ning ka dementsuse sündroomiga inimesed saavad vajadusel võimaluse olla spetsiaalselt neile kohandatud ruumides. Kui praegu on Lõhaveres ruumi 83 hooldealusele, siis juurdeehituse valmides lisandub 24 kohta. Hooldusraviasutuse pikaajase kogemusega personal täieneb vähemalt 8 inimese võrra. Kogu Lõhavere ravi- ja hooldekeskuse pere ootab põnevusega tööde algust, sest üldhooldusteenuse kvaliteedi tõusu ja kättesaadavuse parandamist on piirkonna inimestele väga vaja.

SA LÕHAVERE RAVI- JA HOOLDEKESKUS
PÕHJA-SAKALA VALLAVALITSUS

Piltuudised

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool kutsub fotonäitusele!

Mõisa talliõuel on avatud näitus „Laulupeo teekond läbi aja“, mis tutvustab üldlaulupidude rongkäike läbi aastate. Näitus jääb üles kuni 30. septembrini 2025.

Tule ja naudi hetki meie ühise kultuuriloo teekonnalt!

FOTO: AIRES PÖDER

„Seal kamina juures“ ehk „Täna jälle uus hooldaja!“ – killuke hooldekodu elust ja tänutundest

Avaldame ühe 80ndates eluaastates vallakodaniku siira tänuavalduse kõigile Eesti hooldustöötajatele. Tema sõnul võimaldab just hooldekodude töötajate enmastalgav ja pühendumud töö hoida hoolealuseid turvaliselt ning annab lähedastele võimaluse elada ja töötada rahulikuma südamega. Tänuteksti oleme avaldanud vaid minimaalselt toimetatuna.

Kes oleks osanud arvata, et paari aasta pärast peale töölepingu lõppemist saab minust Lõhavere Hooldekodu „kunde“. Nüüd, olles siin juba üle kahe aasta ning sobrades oma mälusoppides, ei meenu mulle mitte ühtegi artiklit hooldekodude igapäevast elust. Seetõttu, lähtudes enda kogetust, proovin all olevaga mõista anda, et siin keeb vanurite argine elu kõigis tema iseloomude värvides ning siin töötavad ja hooldavad meid väga sitked ja suure missioonitundega inimesed.

Me kõik peame endale tunnistama Elu Seadust – kui sünnitusmaja „lõpp-toode“ on Uus Elu, siis hooldekodu „lõpp-toode“ on Teisepoolsus ...

Seega, kui sünnitusmajas on rõõmuhõisked, siis hooldekodus kohtab vahel sugulaste kaudseid süüdistusi – „Imelik? Alles kaks nädalat tagasi oli ta nii terve! Mis siis ikkagi temaga juhtus?“, rääkimata sinikatest ja kukkumiste „süüst“ jms. Aga meid on siin pea 80! Kui palju tegelikke seikasid, milledega meie hooldajad peavad igapäevaselt kokku puutama! Kui palju sugulasi ...

Et tajuda siinse hooldepersonalitöö raskust, keerukust ja eripära, kujutagem kõiki hoolealuseid tundmatute lindudena ja loomadena. Alles siis on võimalik aduda, milline virvarr on hooldekodusdes ööpäevaringselt – kes eksib võõrastesse tubadesse, kes tühjeneb hommikuti kiirelt-kiirelt pissipoti aknast õue, kes ... Samas ei ole ma kordagi siin majas kuulnud, et ühegi hoolealuse peale oleks keegi kunagigi häält tõstnud, kuigi vahel vist peaks. Aga kust läheb see piir? On ainult vaikne viisakas, kohati emalikult anuv ja keelitatv kõnetlus. Ja ometi on siin meid ju pea 80 erineva iseloomuga „sorgus tiibadega kukekest, kana-kest ja tiigrikutsut“ – on nii pahuraid kui malbeid, on oma mõtteis kusagil teises maailmas olevaid kui reaalses momendis elavaid...

Meie soovnägemus hooldekodust on kui klantspilt seal kusagil kamina juures kudrutavatest vanakestest. Sellest siis ka kujutelm, et hooldekodus töötav personal on kui sanatooriumis. Me ei tea ju, et pea kolmveerand siinsetest „kundedest“ vajab hooldaja abi oma igapäevasel mähkmevahetusel ja sellega kaasneval ihuhooldamisel, millest ka hooldekodude kohati spetsiifiline õhk. Keda on vaja riidesse, keda kempusu aidata, keda ratastooli ja tagasi voodisse tõsta. On neid, keda tuleb kolm korda päevas käest kinni hoides söögilauda juhataja, ja neid, keda on vaja lusikaga voodis sööta. Ainult väga sitked ja suure missioonitundega inimesed suudavad jääda siin ikka malbeks ning isegi mingi aeg hooldajana vastu pidada – „Täna jälle uus hooldaja!“. On „heaks tavaks“ mitte rääkida ega kirjutada nii psüühiliselt kui füüsiliselt raskest, hooldekodusdes ööpäeva- ja aastaringsest tehtavast tööst ega sellest, et hooldajad väärivad meie kõikide tänu, et juhatajad on sisuliselt 24/7 valves. Alles siis, kui kuskil on juhtunud midagi hullult hoomamatut, leiab meedia hooldekodud üles – nüüd on ju see nii vajalik esikülje „müügihitt“ olemas. Aga milline üldine hirmu ja õuduse foon nii hooldekodudele luuakse ja kes tahab neisse nii hooldajaks ... kes oma ema ... kes ise ...? Või nii, nagu on minu lugu...

Ei ole kombeks rääkida hooldekodude töötajatest, kes kohtavad ülivara hommikul vanakest istumas täisriietuses vestibüülis ja ootamas: „Mulle lubas laps külla tulla! Ta kohe jõuab!“ Aga tulemas ei ole kedagi ning nii nad keelitavad teda täna, homme, ülehommene, aga tunnevad ja kuidas tegutsevad hooldajad, kui üle hooldekodu kajab võigas röögatus „Õuäö-

õu“, nii nagu oleks keegi Baskerville'ide koera näinud või oli see hoopis kellegi surmaeelse agoonia kägin? Kuigi hooldajad teavad, et need huiked on spontaansed („... ei tea, miks ma...“), arvan siiski, et neis alati jõnksatab miski – aga äkki...?

Kunagi, palju aastaid enne hooldekodu, juhtusin kas lugema või telekast kuulma, et kusagil hooldekodus olevat hoolealust voodi külge seotud. Kahtlesin küll, aga ikkagi jäi tollest ajast midagi südames kripeldama. Ja siis, kui peale Covidit hooldekodusse tulles olin toas voodis „linadega pöörata ja sabast tõsta“, kostis tuppa hele kiljumine: „Ai, ai!“ Kas tõesti...? Millised hirmud mind siis vaevasid...! Pea kahe kuu pärast, kui esmakordselt jälgisin koridoris toimuvat, nägingi ratastoolis hoolealust, kes äkki kiljus: „Ai-ai! Kui edaspidi juhtumisi kajab sööklas järjekordne „aiaiai“ siis tegi kindlasti keegi hoolealustest tigea märkuse: „Ole vait! Mis sa karjud!“. Kas pole julm? Omal ei ole sõnu, et enda söögilauda veeretamise eest hooldajale „aitäh“ öelda, küll aga jagub omasugusele salvata „Ole vait!“ Samas ei ole ma kordagi juhtunud kuulma, et keegi hooldajaist oleks kunagigi „aiaiai“ peale häält tõstnud, küll aga alati tasa: „Mis Sul mureks?“, silitades samaaegselt rahustavalt ta pead, õlga või kätt.

Tõeline ehmatus oli siis, kui nägin siin verevalumis nägu! Selgus saabus, kui mu oma toonane toanaaber kukkus toas voodite vahele. Hea veel, et ribid ja muud luud-kondid olid terved, aga nagu oli paistes ja sinikaid oli ta nii täis, nagu oleks talle kambakat tehtud. Neid kukkumisi ja „siniseid silmi“ juhtus tasa ja targu: „Hommi-kusöögiaeg on ka varsti...“! Kellel on kass kodus söötmata, kellel ... Mida aga tunnevad ja kuidas tegutsevad hooldajad, kui üle hooldekodu kajab võigas röögatus „Õuäö-

tasakaalu ja „natuke kõikusin“!

Iseenda suhteliselt sagedastest sinikatest nipaljudest, et kui juhtumisi lähen käega või ükskõik millise kohaga vastu uktselinki või millegi muu vastu, on kohe verevalum naha all ja ometi ise ei märganudki, millal ja kuidas. Aga riskianalüüsis oli sellise trauma põhjuseks „muljumine ettevaatamatusest“, nii nagu on haamriga näpu pihta lööminegi. Nii tasapisi, koos üksinduse ängi, sidumise ja peksmise hirmudega, jõudiski minuni, et ma pole „ilmatalaks“ loodud, ilmselt on minu Paadi-mees juba kohal ja ta on ulatanud mulle käe.

Ja siis! Kõige kuuldu ja nähtu mõjul mulle kõige raskemal hirmu- ja masendushetkel, „tuli lavale“ hooldekodu personal kui taevased inglid. Millise hoolivusega oli „avakäik“ minuga suheldes, kui mulle kui toona voodis lamajale pakuti võimalust, et mind ratastooliga välja viia. Välguna saabus hirmudest vabanemine, meeletu kergendus ja pisarad silmis teadmine: „Mind hoitakse! Ma olen kaitstud!“. Alles siis julgesin hooldajalt küsida, et miks ta huigub „Aiai?“ Vastus: „Ta vajab lihtsalt tähelepanu.“

Kui ilm vähegi kannatab, on õues terve ratastoolide linnak ja liiklus on tihe „nagu Riia linnas“ – keda varju alla, keda päikse kätte, keda tuppa, keda õue, rääkimata igapäevastest lusikaga söötmistest, potitamistest, mähkmete vahetamistest. Samal ajal on iga päev 16 pesu ...! Tuleb ju kõik 80 „kundet“ nädalaga saunatada, pesud vahetada,

kord nädalas kõigi soovide „kaubareis“ jne.

Ei saa ka ei üle ega ümber meie kokkadest! Töö käib neil kui „laeva köögis“ – minu siinoldud kahe aasta jooksul ei ühtegi söögiaegade hilinemist! Siin ei ole ka ju lihtsalt söökla ega restoran, kus tehakse kord päevas süüa ja pea iga päev on uued kliendid – toitute üksluisust pole ju seal kartat. Siinsed „kunded“ tahavad süüa 3+1 korda päevas ja nii „jutiga“ 365 päeva ning kauemgi veel! See on lausa imede ime, kuidas meie kokad suudavad hoida toitute valikut ja maitsvust!

On kontserdid, on võimlemistunnid, on ühine lehelugemine, on puhketojad mõne tuhande raamatuga ja arvutitega. Ja milline saal ja park jalutamiseks! Meid on küll justkui palju, aga minusuguseid rulaatoriga ja ise kahel jalal ringikerdajaid on kahe korruse peale vast tosinajagu. Nii ongi ruumid pigem tühjad, kui et keegi segaks. Aega jagub siin liiaga, ole ainult mees ja oska sisustada. Kui aga siin juhtub mööda minema mõni meid hooldava personali lõhnastatud daam – „siis tuli õnn meie õuele!“. Sa ahmid kiirelt täisrinnaga õhku, tahes tahtmata silmad sulguvad ... õhkõrn naiste odöör ... teater ... miks meil siin ei ole personalile lõhnastamine kohustuslik! Ja nii, tasa ning targu tekibki rutiin, siis arusaamine ja leppimine, et oled jõudnud oma elumere kaldale.

Kui ma peaks jääma siin haigeks mingi nakkushaigusega, siis süüdistada selles hooldekodu on kurjast! Näiteks kellelgi

käib külas täiesti „terve“ sugulane. See tunnikene kõrvuti vestlust ja kallistamist on küllaldane, et vanur „laadida baktereid silmini täis“. Ja nüüd see vanur „jagab“ neid 3-4 päeva pärast, iga söögikorra ajal, kogu oma haiguse peiteaja ja veel mõni päev peavaluga tervele korrusele. Kui aga haigestub sellel korral ainult 7-8 inimest, siis oleme „õnnesärgis sündinud“ ja võime Tootsi moodi öelda: „Hää, et niigi läits!“ Aga mida oleks saanud hooldekodu juhataja ette võtta? Mitte midagi! Või peaks hoopistükki hooldekodud muutma „päise päeva ajal“ kambarsüsteemiga kinnisteks asutusteks, numbriga 24/365 a la Tartu Vangla? Koputa omale näpuga otsaette, kui nii mõtled!

Vaatamata sellele, et selles maises ilmas kehtib paradoks: „Kui on olemas naised, siis järelikult on olemas ka mehed, aga kui on olemas mehed, siis järelikult on olemas ka naised“, oleme meie, Lõhavere Hooldekodu „kunded“, ikkagi naispersonalitöö „meelevallas“ ja direktriksi „kantseldada“. On ju hooldekodude personalid juhatajate juhtimisel kui orkestrid – mida virtuossemad esimene viiul ja dirigent, seda imeilisem on tulemus, nii nagu André Rieu Nightingale Serenade.

Tänu Teile, hooldekodude töötajad, meilt, Teie tänastelt ja eilsetelt „kundedelt“!

A.M.
Lõhavere Hooldekodu „kunde“

Viljandi haigla tutvustas integreeritud tervise- ja sotsiaalsüsteemi TERVIK: pilootprojekt toob tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna ühtse meeskonnana patsiendi teenistusse

Põhja-Sakala vallavalitsuse 1. juuli istungil tutvustas SA Viljandi Haigla juhatuse esimees Priit Tampere tervise- ja heaoluvõrgustiku TERVIK loomise algatust – tervikliku tervisejuhtimise teenus ühendab tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna pingutused ühise eesmärgi nimel.

TERVIK on Viljandi haigla algatatud ning Euroopa Liidu ja Tervisekassa rahastatud pilootprojekt, mille keskmes on esialgu krooniliste haigustega inimeste toetamine. Projektis teevad koostööd patsient, tema lähedased, perearstid, haigla, kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajad. Koostööd ja terviseteevõrgustiku liikumist koordineerivad tervisejuhid.

„Kujutage ette olukorda, kus inimene saab haiglast koju, aga vajab sidumist, ravimeid ja nende manustamist või lihtsalt tuge koduse keskkonna

kohandamisel – need vajadused kaardistab ja teenusteni jõudmise eest seisab hea tervisejuht,“ selgitas Tampere. Tervisejuht on sotsiaal- või õendusõppe taustaga spetsialist, kelle ülesanne on luua patsiendikeskne terviseplaan ning hoolitseda selle elluviimise eest.

Projektiga soovitakse murda tavapäraseid piire tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna vahel ning liikuda aina sidusama koostöö ja ressurside otstarbekama kasutuse suunas. „Tegemist ei ole pelgalt haigla projektiga,“ rõhutas Tampere. „Me räägime keskkonna muutusest – koostööst, kus erinevad osapooled jagavad infot, vastutust ja ressursse.“

Selleks, et TERVIK saaks kujunema hakata, on juba praegu maakonnas moodustatud integratsiooni initsiatiivgrupp, kuhu kuuluvad osapoolte esindajad, kes koos plaanivad tegevusi ja töötavad välja ühise strateegia. Praegu-

seks on ette valmistatud koostöökokkuleppe kaavad, milles seatud eesmärkide saavutamiseks tulevad koostööle Viljandimaa perearstid (vähemalt 5), omavalitsused ja haigla. Luuakse juriidiline isik TERVIK. Kokkuleppes rõhutatakse avatust infovahetusele, tarkvaraliste tööriistade kasutamist ning koostöös märkamise süsteemi loomist.

Arutelu esitati praktilisi näiteid ja küsimusi: kuidas tagada vajalik IT-lahendus, milline saab olema rahastamine pärast projektiperioodi ning kelle juures tervisejuhid ametlikult tööle hakkavad.

Vallavalitsuse liikmed rõhutasid vajadust selguse ja süsteemsuse järele, eriti olukorras, kus perearstidest on puudu ja sotsiaalsüsteemi ressursid on piiratud. Ka tõstatati küsimus, kuidas ja kelle igapäevatööd uus teenus tegelikult lihtsustaks ning millised kohustused kellelegi jäävad.

FOTO: ANGELA HÄRM

Arutelu käigus selgus, et Põhja-Sakala vallas elanikke teenindavad perearstid on üles näidanud valmisolekut pilootprojektiga liitumiseks.

Tampere tõi näiteks mitmete välisriikide – Saksamaa, Taani ja Uus-Meremaa – kogemused, kus sarnane tervikliku lähenemine

on andnud häid tulemusi. „Kui tahame inimest päriselt aidata, siis ei saa teda süsteemide vahel pidevalt edasi-tagasi liigutada,“ sõnas ta. „Me peame istuma koos laua taha – haigla, perearst, sotsiaaltöötaja ja pere.“

Ettekandele järgnes elav arutelu, kus osalejad esita-

sid küsimusi, jagasid muresid ja arutlesid, kuidas uue teenuse rakendamine võiks toimuda Viljandi maakonna tingimustes. Lepiti kokku, et esimene samm on juba lähikuudel ühise koostöölepe sõlmimine pilootprojektis osalemiseks kahel järgmisel aastal.

Kuidas parandada laste ja noorte tervisekäitumist?

Laste ja noorte aina nigelamaks muutuvad tervisenäitajad teevad Viljandimaa haridusametust tervisenõuniku Kristi Kiimani murelikuks. „Piltlikult öeldes on tervise- ja heaoluteemad otsekui kivi kingas. Kõnida veidi saab, aga juba on üsna ebamugav, ja seda mitte ainult Viljandimaal, vaid kogu Eestis.“

Alates 2024. aasta jaanuarist Viljandimaa haridusametust tervisedendaja ametit pidav Kristi on töö käigus jõudnud samale tõdemusele, mida näitavad ka Eestis tehtud uuringud: laste ja noorte tervisenäitajad on järjest kehvemad ning seda mitte ainult füüsilise, vaid ka vaimse tervise poolest. Kodu roll tervislike eluviiside kujundamisel on suur, kuid arvestades, et meie järeleulijad veedavad lasteaias ja koolis suure osa päevast, on mõistlik ka seal terviseteadmiste fookusesse võtta.

Selleks, et lasteaedades ja koolides osataks ning suudetaks tervisedendusega senisest tõhusamalt tegeleda, algatasid Tervisekassa, Tervise Arengu

Instituut ja maakondade arendusorganisatsioonid koostööprojekti. 2024. aasta alguses värvati kõikidesse maakondadesse ning Tallinnasse ja Tartusse tervisedendajad, kes toetavad oma maakonna või linna lasteaedu ja koole nii teoreetiliste teadmiste kui ka praktiliste tegevustega, et kujundada laste ja noorte seas tervist väärtustavat elulaadi. Siiski ei lähe haridusametust tervisedendaja ühtegi kooli või lasteaeda tööle, vaid pakub neile tuge ja teadmisi.

Kuidas teha nii, et tunnend hästi?

Kui palusin Kristil oma töö sisu selgitada moel, mis oleks arusaadav kümneaastasele lapsele, sõnas ta: „Minu töö on hoolitseda selle eest, et lapsed ja täiskasvanud Viljandimaa koolides ja lasteaedades tunneksid end hästi. Ma uurin, kuidas koolis või lasteaias liigutakse, mida süüakse ning kuidas inimesed omavahel läbi saavad ja ennast tunnevad. Koos õpetajate, teiste haridustöötajate ja noortega mõtleme välja viise, kuidas tervist toetavaid tegevusi veel paremini

teha. Samuti arutame koos valla esindajatega, kuidas saaks koole ja lasteaedu nii toetada, et kõigi tervis oleks hoitud ja toetatud.“

Kristi „hoolealusteks“ on üle poolesaja Viljandimaa haridusametust. 2024. aasta kevadel külastas ta enamikku Viljandimaa koole ja lasteaedu – mõnel pool võttis teda vastu kogu meeskond, teisel aga direktor või õppejuht üksinda. „Kaardistasin ametuste personali ning laste ja noorte heaolu mõjutavaid riski- ja kaitsetegureid ning tutvusin tervisedenduse valdkonna hetkeolukorra, murede ja rõõmudega. See andis võimaluse näha maakonna haridusametust tervisedenduse valdkonda tervisekassa ja planeerida edasist tegevusi,“ kirjeldas Kristi.

Ühtlasi tõdes ta, et ennetuse teemadega haridusametust tervisedenduse valdkonna tihedasse päevakavasse mahtuda on väga keeruline. „Koolides ja lasteaedades toimub ja juhtub palju ning seda, millega tegeleda, on haridustöötajatel rohkelt. Ennetus on selles suhtes „tore“ teema, et tulemused ilmnevad alles aja möödudes ja ennetus ei lahenda nipsust ühtegi juba tekkinud tõsist

probleemi. Samas teavad tegijad, et see on ainus tõendatud tegevus, mis saab aidata tervisenäitajatel paraneda,“ viitas Kristi vajadusele tegeleda laste ja noorte vaimse ja füüsilise terviselega.

Koos süsteemselt tegutsimine viib sihile

Olukorra parandamiseks on Kristi sõnul hädavajalik hakata kõikides haridusametustes sihipäraselt, andmetele tuginedes ja meeskondlikult tegelema ennetusega, et meie haridusametustes oleksid heaolu loovad ja suurendavad. „Praegu on minu fookus peamiselt maakonna tasandil ühiste aruteluruumide loomisel, et oleks võimalik jagada kogemusi ning tekiks ühine nägemus ennetuste teemadega haridusametustes. Võrgustike kokkusaamistel ja seminaridel proovime koos korra peatuda ja tervisedenduse valdkonna sihid paika saada. Laias laastus on tegevused sihitud kolmele sihtrühmale: lasteaiad, koolid ja kohalikud omavalitsused,“ kirjeldas Kristi.

Näiteks Viljandimaa

lasteaedades on tänava tervisedenduses restart tehtud. Maakonnas on pikalt olnud Tervist Edendavate Lasteaedade Liikumine (TEL), kuhu on kuulunud 17 lasteaeda, mille tervise meeskonnad on tegelenud tervisedenduse valdkonnaga asutuse sees. „Viimastel aastatel on paljudes majades jäänud tervise meeskondade tegevus uinuvasse olekusse ja nüüd on aeg küsida: „Tervisedendus Viljandimaa lasteaedades – kuidas edasi?“ Seda me teemegi ülemaakondlikel koostööseminaridel ja erinevate võrgustiku kohtumistel,“ kinnitas Kristi.

Paistu Kooli õppejuht Ave Visor ja Paistu Kooli lasteaias õppejuht Pille Jürimäe kirjeldasid, et on koostöös tervisedendajaga saanud Paistu lasteaias osalema laste tervislike toitumise- ja liikumisharjumuste kujundamisele suunatud programmis „Seikluste laegas“, mis kaasab ka lapsevanemaid. „See on juba praegu tõestanud enda vajalikkust,“ kirjeldasid Ave ja Pille. Veel töid nad koos tehtust välja, et Mulgi vallas toimunud koostööseminaril said lasteaiad jagada tervisedenduse

meeskondade kogemusi ning lasteaias õpetajatel on olnud võimalus osaleda tasuta koolitustel. Kooli esimese kooliastme õpetajad on aga läbimas VEPA meetodika koolitusprogrammi.

Mulgi valla haridus- ja noorsootööspetsialist Reelika Liivak rõõmustas, et tervisenõunik on haridusametustes jaoks olemas ja toetab neid. Ka Jaagu Lasteaed-Põhikooli direktor Signe Vaabel tõdes, et hea on teada, et nad ei tegutse koolis ükski, vaid on inimene, kelle käest saab vajadusel tervisedenduse teemadel nõu ja abi küsida. „Esimesel kohtumisel arutlesime erivajadusega lapsi ja õpilasi üldiselt puudutatavatel tervise teemadel ning vaatasime üle, kuidas oleme seni töötajaid, lapsi ja peresid toetanud. Oleme saanud mõned juhendmaterjalid vanemate toetamiseks.“

TERVISEKASSA

Kristi Kiimani

Hispaania teeteod aedades – mida teha?

Viimasel ajal on vallavalitsuseni jõudnud mitmeid teateid, et aedades on märgatud hispaania teetigusi. Tegemist on kiiresti leviva võõrliigi-ga, mis võib põhjustada kahju nii koduaedades kui looduses laiemalt. Tuletame meelde, kuidas nende vastu tõhusalt teutseda – nii ennetuse kui ka tõrje osas.

Mida teha, et vältida hispaania teetigude ja mustpeanälkjate aeda sattumist?

- Ära too oma aeda lillipõõsaid piirkondadest, kus elavad nälkjate võõrliigid.
- Kui ostad istikuid ja kahtlustad, et seal võib olla hispaania teeteo mune, pane istik karantiini 5 nädalaks: seo mullapalli ümber kilekott, kinnitades selle tihedalt ümber istiku varre ja kontrolli aeg-ajalt, kas kilekoti sees on muna-dest koorunud nälkjaid. Hoia istikut sobivas kohas (valgus, temperatuur) ja kasta.

- Võid ostetud istikute mullapallid läbi vaadata ja leitud (võimalikud) munad hävitada.

- Kui piirkonnas on teada hispaania teetigude levik, siis võib abi olla nn teo- aedades – siledad plekist piirded, millest teod ei jõua hästi üles ronida. Hispaania teetigude ronimisvõime on siiski üpris hea.

Mida teha, kui aias on hispaania teeteod või mustpeanälkjad?

- Korja pidevalt ära täiskasvanud nälkjaid, sest iga

Hispaania teeteo munad.

FOTO: MERIKE PALGINÖMM

Hispaania teetigu.

FOTO: PILLE TÜRNER

isend võib muneda väga suure hulga mune.

- Löö leitud nälkjad kas labidaga pooleks või korja anumasse ning kalla peale keev vesi. Hukatud isendid võid matta labidasügavusele mulla alla, kus kindlasti ei ole muna-arenguks sobilikud tingimused ja nälkjad välja roomata ei jaksa.

- Nälkjate kokku meelitamiseks sobivad ka peaaegu tühjaks söödud arbuusikoored ja õllea-numad, kust neid siis on

lihtsam kokku koguda.

- Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad korjaksid oma aedades nälkjad kokku, muidu on neist võimatu vabaneda.

- Kindlasti ei tohi elusaid nälkjaid viia mujale (metsaserva, niidule, parki), kuna nii hoopis levivad neid ja varem või hiljem elavad nad sinu aeda tagasi.

- Aiajäätmeid (nt riisutud lehed, lõigatud taimetarred ja -lehed, vana multš) ei tohi viia metsaserva, niidule, parki,

võsa vahele või jäätmaale, sest selle kraamiga võivad kaasas olla ka nälkjad või nende munad. Sellistes kohtades saavad nad segamatult elada ja paljuneda, kuna keegi ei tegele seal nende korjamisega. Lisaks levivad nad sealt varem või hiljem aedadesse. Aiajäätmeid tuleb kompostida oma aias või kasutada kohaliku omavalituse aiajäätmete jaoks ette nähtud lahendusi, sh biojäätmete konteinerid.

- Hoolda oma aeda – hoia muru madalana, mullapind kobestatuna. Pidevalt kontrolli võimalikke nälkjate ja munade peitumiskohti (suuremate lillepuhmaste ja põõsaste alused, terrassialused, igasugused servaalused), korrasta neid (kaeva ringi, niida). Hävita kindlasti ka munad (kalla üle keeva veega).

- Võimalusel soodusta aias võõrnälkjate looduslikke vaenlasi, kes söövad nälkjamune ja ka roomavaid isendeid – kohalikud nälkjaliigid, suuremad mardikad, linnud, siilid. Eriti maitsevad nälkjad muskuspardidele.

- Teomürgid ei ole võõrnälkjate tõrjumisel kuigivõrd mõjusad ja nende kasutamisel hävitavad hoopis kohalikke kasulikke liike. Lisaks mürgitavad seeläbi nendest toituvaid linde-loomi (nt siilid) ja mürk võib jõuda ka koduloomadeni (kassid-koerad).

Loe lisaks Keskkonna- ameti lehelt.

Ettevaatust! Karuputke võõrliigid võivad nahka tugevalt kahjustada

Eestis kasvab mitmeid taimi, mille mahl võib nahale sattudes ärritust tekitada. Eriti ohtlikud on karuputke võõrliigid, mille mahl muudab naha päikesevalguse suhtes tundlikuks. Kokkupuutel karuputkega tuleb nahk kiiresti puhtaks pesta ja kaitsta seda vähemalt kaks päeva päikese eest. Vastasel juhul võivad tekkida nahale tugevad põletikureaktsioonid – valulikud villid ning armid ja pigmendilaigud.

Eestis kasvavad kaks invasiivset ja inimesele ohtlikku karuputkeliiki: Sosnovski karuputk ja hiidkaruputk. Mõlemad on oluliselt suuremad kui Eesti looduslikud liigid. Laialt on levinud just Sosnovski karuputk, mille alumised lehed koosnevad enamasti kolmest kuni viiest suurest sakiliste hõlmadega osast. Hiidkaruputk on haruldasem ja välimuselt Sosnovski karuputkest raskesti eristatav.

Karuputkedega võib kokku puutuda looduses liikudes, niites, trimmerdades või ATV-ga sõites. Ohtlik on ka taimede ekslik toiduks tarvitamine – näiteks juhul, kui salatisse satuvad noored võrsed, mida peetakse ekslikult varsselleriks, peterselliks või rabarberiks. Seetõttu tuleb loodusesse minnes olla tähelepanelik ning toiduks korjata vaid neid taimi, mida kindlasti tuntakse.

Kui putkemahl satub nahale, tuleb see kohe ja heda veega maha pesta, vältides hõõrumist ja seebi kasutamist. Seejärel tuleb kokkupuutekohta kaitsta päikesevalguse eest vähemalt 48 tunni jooksul, seda ka pilves ilmaga. Valu leevendamiseks sobivad jahutavad mähised. Vajadusel võib konsulteerida perearstiga ning kasutada apteegist saadavat hormonaalset salvi.

Kui taim satub suhu, tuleb suust eemaldada taimed ja loputada suu jaheda veega. Juua võib väikeste lonksudena kuni klaasitäie jahedat vett. Kui kannatanu ei suuda neelata, tuleb kutsuda kiirabi. Võimalikku turset aitab leevendada külm mahlapulku.

Keskkonnaameti soovitusel on parim viis karuputke võõrliikide leviku peatamiseks nende hävitamine võimalikult kiiresti pärast avastamist. Kõige lihtsam on tõrjega alustada kevadel, kui taim on umbes 20 cm kõrgune. Üks taim võib toota mitukümmend tuhat seemet ning seemned püsivad mullas idanemisvõimelisena teadaolevalt üle 10 aasta. Seepärast on eriti oluline olla järjekindel: igal aastal kasvukoht üle vaadata ning taimed õigeaegselt hävitada, et vältida nende õitsemist ja õitsemisele järgnevat viljumist.

Väga oluline on järgida ohutusnõudeid: taimi välja kaevates kasutada kaitsevarustust (pika randmeosaga veekindlaid kindaid ja näokaitset) ning kanda pikki tööriideid. Töövahenditena ei tohiks kasutada trimmereid jms vahendeid, mis purustavad taimi, kuna nii kandub taimemahl kontrollimatult laiali. Täpsemad tõrjehüpsed leiab Keskkonnaameti kodulehelt: keskkonnaamet.ee/karuputk.

Uutest karuputke kolooniate leiukohtadest palutakse teavitada Keskkonnaameti. Teadaolevates karuputke kolooniates korraldab Keskkonnaamet 2025. aastal riiklikku tõrjet. Kolooniate asukohti saab vaadata Maa- ja Ruumiameti kaardirakendusest.

Sosnovski karuputke suured alumised lehed koosnevad enamasti kolmest kuni viiest suurest sakiliste hõlmadega osast.

FOTO: EIKE TAMMEKÄND

DIGIRINGID: DIGIOSKUSTE KOOLITUSED

Millal?

Alates septembrist kuni detsembrini üle nädala reedeti.

Kus?

Võhma koolis ja Kirivere koolis.

Sihtgrupp:

eelkõige 55+ vanuses inimesed.

Esimesed infokohtumised: Võhma koolis 15. augustil ja Kirivere koolis 22. augustil.

Koolituse kuupäevad septembris:

Kirivere koolis 5. septembril ja 19. septembril ning Võhma koolis 12. septembril ja 26. septembril.

Eelinfoks: Oktoobris toimub nutitelefoni koolitus, mis on avatud kõigile huvilistele ja kus osalejad saavad harjutada otse oma isikliku telefoni peal.

Koolitaja:

Võhma Kooli arvutiõpetaja Mihkel Prantsus, kes ise on kooli vilistlane ning töötanud seal juba kuus aastat.

Koolitused viiakse ellu projekti „Digiring – uus maailm meie käes“ raames, mida rahastatakse Euroopa Sotsiaalfond+ toel MTÜ Võrtsjärve Ühenduse kaudu.

Ootame kõiki huvilisi osalema!

Gordoni Perekooll Põhja-Sakala vallas

Septembris 2025 alustab Põhja-Sakala vallas

Gordoni Perekoollis suhtlustreening, mis toetab vanemaid teadlikuma ja rahulikuma suhtlemisviisi kujundamisel ning tugevdab lapse ja vanema suhet.

Mis? Suhtlustreening lapsevanematele

Millal? 11. september 2025 kell 17

Kus? Suure-Jaani Tervisekoda

Koolitajad: Triinu Riis ja Marika Vares. Kokku 8 koolituskohtumist.

Osalustasu: 25 eurot (kogu koolitussarja eest)

Koolitusel õpid:

- kuulama nii, et laps tahab rääkida;
- rääkima nii, et laps kuulab;
- lahendama konflikte ilma karistuse ja allutamiseta;
- looma usalduslikku suhet oma lapsega.

Kohtade arv on piiratud! Registreerimine kuni 31.08 või kuni kohad on täis.

Osalemissoovist anna teada: kristi.liivson@pohja-sakala.ee või +372 5919 4496.

Tule ja loo tugevam side oma lapsega – rahulikult, kindlalt ja armastavalt!

28. Võhma linnapäevad

Linnapäevade avasõnad tervituseks ütles Luule Tiirmaa.

Nagu traditsiooniks, avamiselt ei puudu segakoor Leelo...

olid Võhma linnapäevadel varemgi esinenud ning rõõm oli kuulda nendepoolset rahulolu ja toetust.

Korraldusmeeskonna nimel tänan kõiki esinejaid, juhendajaid, kauplaid, koostööpartnereid ja heatahtlikku publikut: AITÄH, et tulite ja olite koos meiega ning sealäbi toetasite kogukonnale olulist sündmust.

Uute kohtumisteni!

SIRJE FEDJUK
peakorraldaja

Ja läbi nad ongi – Võhma linnapäevad ja Kesk-Eesti laad!

11.–12. juulil toimunud Võhma linnapäevad olid väljakutseid pakkuvad ja mitmekesiselt meeleolukad. Päevaseid kontserte ja laadamelu juhtis Jaanus Koort, kes kunagi sillutas tee Võhma breiktantsule, treenides Võhmas noori huvilisi.

Ilm pani korraldajaid, esinejaid ja külastajaid tõeliselt proovile. Paduvihm ja äiksega tormituuled kimbutasid hirmuäratavalt. Reede hommikul olime olukorras, kus meeleto vihma tõttu tuli parandada pinnast. Siinkohal suur tänukumardus ülikiirelt tegutsenud Põhja-Sakala Halduse meeskonnale, eesotsas Lembit Kruusega, kelle kaasabil saime peoplatsi olukorra paremaks. Kõik me teame, et ürita mis sa üritad, aga ilma vastu ei saa, kuid uskuge, andsime endast parima.

Kahel päeval oli kontserte-etendusi kokku 21, esinejaid 130, neist üle poole Võhma huviringide esinemised. Rahvamuusikaga astusid lavale Saarepeedi kapell ja meie Piliistvere Pillimehed. Rahvatantsu võlu tõid meie ette rühmad Piliistverest, Kabalast ja Võhmast. Laulurõõmu jagus väikeselt solistidelt ja suurtelt lauljatelt Võhmast ja Saarepeedilt. Kõlas puhkpillimuusika ja ukulele. Nukuetendusega astus üles Viljandi Teatrihoov ja esinemispaigaks oli lava asemel publikutelk, et vihmasajus kostuks jutt kuulajateni.

Põnevaid tegevusi jagus noortealal, käsitöölgi nokitsejatele, ajaloolist mälu talletati muuseumist, kaasalöömist spordiklubi Võhma võistlustest ja Võhma Vägilase valimisest.

Õhtused kontserdid tõid lavale Synne Valtri Bändi, Naised Kõõgis, Hades Plussi, Smilersi ja DJ-d. Enamus artiste

...ega ka Piliistvere Pillimehed.

Saarepeedi kapell.

Ansambli A5 noormehed vallutavad südameid.

Rahvatants on au sees.

Reede õhtused esinejad: Naised Kõõgis ...

Naisansambel Rukkilill Viljandi vallast.

... ja Synne Valtri Band.

Laupäeval tantsiti Smilersi viiside järgi.

Meelelahutusliku jõukatsumise Võhma Vägilane osavõtjad.

FOTOD: VILGE JA LEMBE ANNUS

Vibud vinna, nooled lendu!

Isikliku liivakasti rõõmud.

Peoplats enne ja pärast. Tuhanded jalapaarid, kärud, autod ja vihmasajud jätsid oma jälje. FOTOD: ANGELA HÄRM

Muuseum, mis elab ja hingab – 300 küllastajat kahe päevaga

Võhma linnapäevade ajal avas taas ukseid meie armas Võhma muuseum – ja seda mitte ainult uuenenud väljapanekuga, vaid ka värskenduskuuri läbinud muuseumitubadega. Küllastajaid jagus kahe päeva jooksul rohkesti: reedel astus sisse 154 inimest ja laupäeval 145 – kokku pea 300 huvilist, kes tulid, nägid ja... jäid hetkeks ajas seisma.

Tänavu särasid lisaks eksponaatidele ka ruumid ise. Kaks väiksemat tuba – lapsepõlvemälestusi täis „lapsepõlve tuba“ ning väärikas „linnapea tuba“ – on nüüd täielikult renoveeritud: uus laevooder, värsked seinad ja põrandad. Kui linnapäevade

ajal olid remonditööd veel pooleli – suures saalis oli äsja tehtud lagi ja vahetatud tapeet –, siis nüüdseks on kõik tööd lõpetatud ning muuseum ootab küllastajaid juba täiesti uue kuue saanud ruumides. Esimene võimalus kõike oma silmaga kaeda on juba Võhma linna 32. sünnipäeval, 10. augustil!

Suur tänu ja sügav kummardus kõigile, kelle käed ja süda selle kõige taga seisid! Muuseumi eestvedajana on jätkuvalt tegus Monika Jõemaa, kelle kogemus ja pühendumus on hindamatu. Tema kõrval olid sel aastal suureks toeks Võhma raamatukoguhoidjad Malle Kaasik ja Maire Ränkel ning Kõo raamatukogu-

hoidja Katrin Raestik. Just tänu nende koostööle ja visadusele sai muuseum hoolimata pooleliolevatest tööd küllastajatele ukseid avada.

Linnapäevade iseloomulikult jagus rõõmu ja uudishimu, kuid kahjuks ei olnud ilmataat seekord just parimas tujus – vihmababinad ehk peletasid mõnegi uudistaja eemale. Ent need, kes siiski tee muuseumisse leidsid, lahkusid naeratus näol ja killuke ajalugu südames.

Aitäh teile, Monika, Malle, Maire ja Katrin! Teie töö ei jää märkamata, sest iga tuba, iga ese ja iga lugu elab just tänu teile edasi.

Ootame põnevusega uusi kohtumisi Võhma

Linnapea ja lapsepõlve tuba.

FOTOD: ANGELA HÄRM

muuseumis! Tule juba 10. augustil uudistama, meenutama ja osa saama

– ajalugu elab, kui keegi seda vaatama tuleb!

MTÜ VÕHMA AJALOO SÕPRADE SELTS

Kuhjaverre võõrustab külateatreid 21. korda

Vaevalt sai juubelifestivali lõppeda, kui asuti teada andma, et tuleme järgmisel aastal jälle. Harrastajate repertuaar on rikkalik ja mängutase nauditav. Loodame, et publiku telkide alused on ikka rahvast täis, sest traditsiooniliselt just pealtvaatajad valivad oma lemmiktrupi, nais- ja meesosatäitja. Lisaks jagatakse kolleegide ja korraldajate preemiaid.

See kõik sai alguse 2004. aastal, kui Läsna rahvama ja näitering (Lääne-Virumaa) otsis esinemiskohta. Pakkusime tookord Passaia talule, et nende siseõu võiks ju olla sobilik. Etenodus sai teoks, publikutki tuli omajagu – oli näha, et selles osas on huvi ja tore, kui teater tuleb külasse

Abja kultuurimaja lasteteater Cipolino on paljude aastate jooksul laste teatrielamust pakkunud. FOTO: MARKO REIMANN

külla.

Passaia peremees Margus arvas, et sellist ettevõtmist võiks korrata ja tema initsiatiivil tuli järgmisel korral juba ka Avinurme teater, kes sel aastal astub

lavale juba 21. korda! Järelikult on see festival ka nende jaoks aastasuundumus nagu meilegi. Esimestel aastatel ikka pidime teadaolevaid truppe kutsuma. Eriti aktiivne oli praegu-

se Mulgi valla piirkond, kust tuli esinema mitu näiteringi, kelle leidlikkus lahenduste otsimisel rõõmustas meie festivali kauaaegset patrooni Kalju Komissarovit.

Paljud teised trupid on käinud kümme ja enam korda, sel aastal lisandub ka Hiiumaa esindus („Kassari moorid“), kaasas hiiu lood ja naljad. Siis saame öelda, et igast maakonnast on Kuhjaverre festivalile jõutud. Lisaks oleme saanud rahvusvaheliseks, seda tänu Soomes elavate eestlaste näiteringide osalemisele. Nii ka sel aastal – kohal

on ET Teater. Kokku on jõudnud nende aastatega Kuhjaverre 80 erinevat näitetruppi.

Hea lugeja, oled oodatud 9. ja 10. augustil Kuhjaverre, sest oma silm on kuningas!

URVE MUKK
korraldustoimkonnast

Relsiralli tegi Võhma jaamast elava kohtumispaiga

25. juulil peatus Võhma raudteejaamas eriline rong – või õigemini, hulk käsidresiine, sest toimus kahepäevane raudteeohutusele pühendatud võistlus Relsiralli 2025. Keskpäevaks jõudsid Võhma jaama 12 eri meeskonda, kes olid hommikul startinud Viljandist ning panid siin oma oskused proovile sprindivõistlusel.

Rahvast jagus nii pereroonile kui jaamahoone ümbrusse – kaasa elama olid tulnud nii raudteevaldkonna inimesed kui ka kohalikud elanikud, paljud koos lastega. Kohapeal ootas väiksematele küllastajatele ohutus-teemaline lasteala, kus sai joonistada, värvida ja õppida, kuidas raudteel turvaliselt liigelda.

Relsiralli eesmärk on

ühendada raudteepetsialiste, tuua fookusesse ohutusteed ning tugevdada koostööd valdkonnas. Võistluse korraldaja, Go Groupi nõukogu esimees Tiit Pruuli on öelnud, et raudteeohutus puudutab meid kõiki ning just selline sündmus aitab keerulisi teemasid inimesteni tuua vahetu ja mängulise formaadi kaudu.

Võhma jaama toimunud võistlus kulges tõsiselt, ent rõõmsas meeleolus. Osalejate seas oli nii kogenud dresiinisõitjaid kui ka uusi tulijaid – kohal olid näiteks Eesti Raudtee, Edelaraudtee, Elron, Rail Baltic Estonia ning paljud teised raudteega seotud organisatsioonid.

Pealtvaatajate sõnul oli tegu erakordse vaatepildiga – mitukümmend

käsidresiini, kõik oma meeskondade logodega, liikusid rivis jaamade vahel, pakkudes suvist sportlikku vaatamängu ning tuletades samal ajal meelde olulist sõnumit: raudteeohutus on meie kõigi asi.

Lisaväärtust pakkus hetk, mil enne ja pärast sprindivõistlust tuli käsidresiinid käsitsi ühelt rajalt teisele tõsta. Alguses tegutses kuueliikmeline meeskond, ent töö osutus parajalt jõuliseks ja varsti lisandus ka abikäsi. See vaheepisood tõi sündmusesse veelgi rohkem ühist tegutsemist ja meeskonnavaimu ning näitas ilmekalt, et Relsiralli on rohkem kui lihtsalt võistlus.

ANGELA HÄRM
teabespetsialist

FOTOD: ANGELA HÄRM

Kirjandusfestival „Elusamus“ Pilistveres

19. juulil toimus Pilistveres kirjandusfestival „Elusamus“. Festivaliga tähistasime eesti raamatu aastat ning Pilistveres elanud ja tegutsenud inimeste panust sellel 500-aastasel teekonnal.

Festivali nimi on erudiidi, teoloogi ja luuletaja Uku Masingu poolt välja öeldud elufilosoofia milleks on „elusamus“. Ta on kirjutanud „Inimese ehk mõistusliku olendi eluülesandeks ehk -sihiks

– ehk elu mõtteks – võib pidada elusamust. Elu on mõttekas siis, kui inimene saab olla intensiivsem, teadlikum, ärkvemal eilsest. See tähendab, et elu mõte on elu enda kvaliteedis, ega ole mistahes eluavalduste kvantiteedi suurendamises“. Pilistveres aastail 1983–2003 teeninud kirikuõpetaja Vello Salum oli Uku Masingu õpilane.

Festivali korraldasid Põhja-Sakala Raamatu-

kogu, Põhja-Sakala Kultuurikeskus, EELK Pilistvere Andrease Kogudus, Pilistvere Külaselts, Pilistvere rahvamaja ja Võhma Vaba Aja Keskus. Festivali toetas Eesti Kultuurkapital.

Festivali külastas ligi 250 külastajat. Aitäh kõigile esinejatele, külalistele ja abilistele.

MONIKA JÕEMAA

Põhja-Sakala Raamatukogu direktor

Rahvamaja saal oli rahvast täis.

FOTOD: LAURA PRIIVITS

Festival algas tänapäevasega Pilistvere kirikus, kus teenisid EELK Viljandi praostkonna praost Hedi Vilumaa ja vikaarvaimulik Andres Aaste.

Kirjanik Tõnu Õnnepalu kõneles teemal „Kirikukell minu külas. Maakirikud, pastoraadid ja surnuaiad kui mälestuse ja kujutluse paigad“.

Festivali külalisi tervitas Põhja-Sakala vallavolikogu esinaine Aino Viinapuu.

Festivali päevajuht Joonas Hellerma avas festivali: „Tänasest päevast tuleb selle suve ilusaim päev!“

Valdur Mikita rääkis teemal „Mõeldes Uku Masingust“.

Filmimees ja „Õöülikooli“ toimetaja Jaan Tootsen arutles teemal „Kuidas olla oma elu režissöör?“.

Lauri Räpp rääkis teemal „Ühe loomeinimese kujunemislugu“.

Festival lõppes Pilistvere kirikus Hedvig Hansoni trio esinemisega.

Jaan Tootsen ja Joonas Hellerma keskustelus.

Jaan Tootsen, Kalev Rajangu ja Joonas Hellerma Inglise kiriku trepil.

Viljandi Linnaraamatukogu direktori Reet Lubi juhendamisel toimus raamatuaasta piltvaiba tikkimine.

Pilistvere pastoraadis esines keeleteadlane Kristiina Ross teemal „Pilistvere piiblikonverents ja Johann von Bertholdi pildid“.

Pilistvere kirikus sai vaadata vaimuliku Andres Aaste juhendamisel piiblite näitust.

EELK Andrease koguduse noored valmistasid toredad teeviidad.

PILISTVERE KÜLAPÄEV

9.08 KELL 12
RAHVAMAJA PARQIS

Kell 12 Külapäeva laul
Laudakaupa pakuvad käsitöölised, väiketootjad

Kultuuriprogramm:

- memmede tantsurühm "LABAJALQ"
- segarahvatantsurühm "PILGAR"
- ansambel "MIS-trio"

Laulame koos ansambliga K&K!

Külaseltsi telgis ÕNNELOOS, kohalik käsitöö ja küpsetised

Päeva juht ning teeb muusikat K&K!

Lastele õhtuloss, ponisõit, rong ja palju muud

Kell 18 Pilistvere kirikus Viifandi Orelifestivali kontsert "Tokaatast polkani" Piletid 15.-/10.-
Kell 20 Tantsuõhtu ansambliga CARRIBA
Bisaris: Kati ja Sander Pilet 10.-

Korraldab MTÜ Pilistvere Külaselts
Lisainfo: Pille 5323 5275

PÕHJA-SAKALA VALD

14. septembril kell 11

Väärikäte akadeemia loengupäev

Suure-Jaani koolis
Kõik on oodatud

Hendrik Relve
loodusajakirjanik, rännumees, kirjanik ja fotograaf

David Vseviou
ajaloolane, õppejõud ja saatejuht
Kas ajaloost saab õppida?

Registreerimiseks
bussile ja akadeemiasse saada e-kiri aadressil priit.toobal@pohja-sakala.ee või helista telefonil 506 2283. Kes on juba korra ennast akadeemiasse kirja pannud, ei pea uuesti registreerima.

Kell 10.15 väljuvad Võhma vaba aja keskuse eest ja Kõpu tantsu parklast tasuta BUSSID. Buss peatub Navesis, Paalas, Olustveres ja Kõidama ning Vastemõisas ja Sürgaveres.

Loengud on tasuta, avatud kohvik. Väärikäte akadeemia teise õppeaasta alustamine.

PÕHJA-SAKALA
Väärikäte akadeemia
ALUSTAB UUT HOOAEGA!

Alustame teist õppeaastat ja ootame taas rõõmuga kõiki seniseid osalejaid ning tervitame uusi huvilisi!

Loengupäevad toimuvad kord kuus - iga kuu teisel pühapäeval kell 11.00, vaheldumisi Suure-Jaani koolimajas ja Võhma vaba aja keskuses.

Õppeaasta esimene loengupäev toimub 14. septembril Suure-Jaani koolimajas.

Mart Erik: METS - ILU JA VALU

KOHTUMISED LUGEJATEGA
Vestleme nii raamatutest kui metsamehe elukogemustest

MART ERIK - metsamees ja kirjanik

LAINE RANDJÄRV
Vestlust veab

PAKUTAKSE KRINGLIT, KOHVI JA TEED
ALGUS IGAL POOL KELL 16

25. august SUURE-JAANI raamatukogu
29. august TÄÄKSI raamatukogu
5. september KÕO raamatukogu
8. september PAALA raamatukogu
12. septembr VASTEMÕISA raamatukogu
15. september KÕPU raamatukogu
22. september VÕHMA raamatukogu

13. SEPTEMBER 2025
ALGUSEGA KELL 12.00

Sürgavere kodukandipäev
TÄHEKS PÄEVAKS

Võrre võidusõit
Laul ja õnneloos
Avatud muuseum
Rännumees
Kultuuriprogramm
Lasteala
Sportlikud tegevused
Parima keeksi valimine ja palju muud!

Õhtul alates 21.00 tasuta! Nedsaja Kõla Bänd

Õhtul allutusesõidud ja okasim
Ohutu peo pilet, piletid ostes 13 eurot ja õhtul 15 eurot

+372 53474470
www.syrgavere.ee

10. august kell 15

Väärikäte akadeemia suveprojekt

Boris Lehtlaan

KÕIK on oodatud! TASUTA

Võhma, Tallinna tänav 15 väliplats

Uuel õppeaastal on lektoriteks teiste seas ajaloolane David Vseviou, loodusemees Hendrik Relve, majandusteadlane Heido Vitsur, kirjanik Valdur Mikita, Päästeameti ennetuspartner Tea Raidsalu, aiandusguru Eva Luigas, veebipolitseinik Elerin Tetsmann ja kultuuriajakirjanik Joonas Hellerma.

Uutel huvilistel palume end eelnevalt registreerida: telefonil 506 2283 või e-posti aadressil priit.toobal@pohja-sakala.ee.

Loengud on tasuta! Õppeaasta lõpus antakse osalejatele lõputunnistus.

Projekt toetab Euroopa Liit. Tule ammutama uusi teadmisi ja kohtuma huvitavate inimestega!

Lisainfo ja kontakt: Priit Toobal, 506 2283, priit.toobal@pohja-sakala.ee.

Kiri algab kirikust, rahvas algab raamatust. H.Runnel

Eesti Raamatu Aasta näitus

Kõpu Peetri kirikus
8.8-10.10.2025

PIIBLID JA LAULURAAMATUD
koguduse arhiivist ja kodudest

Eesti Raamatu Aasta 2025

KOOLI KOKKUTULEK
Kohtume taas ja loome koos uusi mälestusi!

23 | 08 | 2025
kell 19.00
Veski 12 Võhma

Pilet eelmüügil 35€/kohapeal 45€
info: rine@kooli.vohma.ee

Pidu kestab kella 02.00-ni.
Pilet kohapeal 45 eurot.

XXVIII Suure-Jaani

Festivali auftakt „Kahe kalda vahel” aiakohvikute päeva õhtul Suure-Jaani paisjärvel

Põhja-Sakala muusikakooli noored festivali avamiseks Suure-Jaani Tervisekoja terrassil

Justament Tääksi vesiveski välilaval - ja publik

Lõunatund lavastaja ja ühiskonnategelase Jaak Allikuga. Vestlust suunab teatrikriitik Enn Siimer

Johan Randver tõi Kondase maja sinise saali pilgeni täis

„Maa ja taeva vahel” - vanamuusikaansambel Rondellus Suure-Jaani kirikus

Lõunatund lavastaja ja eestlaste elulugude uurija Merle Karusooga. Vestlust suunab Steven-Hristo Evestus

Lõunatund muusiku ja ettevõtja Paap Kõlariga. Vestlust suunab Ari Dubin

Pärast Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ooperistuudio etendust „Suveõhtu ooper” tänas Priit Toobal Suure-Jaani Muusikafestivali ja Rahvusvahelise Artur Kapi Ühingu nimel pikaegset koostööpartnerit, ooperistuudio koordinaatorit Ene Rindesalu. Ooperistuudio noorte ülesastumine oli esimest korda muusikafestivali kavas juba 2006. aastal Kappide majamuuseumis

Muusikafestival

**Rahvusvaheline
Artur Kapi Ühing**

Lõunatund kaa-
aegse kultuurijuhi ja
turismiettevõtja
Tiiu Siimuga.
Vestlust suunab
Andres Uibo

Eesti Muusika- ja
Teatriakadeemia
sümfooniaorkester
Suure-Jaani kooli
suures saalis

„Sajahäälnel kitarri” -
Robert Jürjendal
Rohekalda aiandis

Lõunatund
dirigendi ja endise
kultuuriministri
Laine Randjärvega.
Vestlust suunab
Priit Toobal

Arvo Pärt: Kanon
Pokajanen -
Vox Clamantis
Suure-Jaani
õigeusu kirikus

Põhja-Sakala valla
III laulu- ja tantsupeo
„Oma rada kõndides”
kontsert

Eesti
Rahvusmeeskoor
Suure-Jaani
kirikus

„Kolm tšellot ja kolm viiulit” Kõpu Peetri kirikus

Nele-Liis Vaiksoo
Olustvere lossis

Ivo Linna, Pupernova ja keelpillikvartett
päikesetõusukontserdil Hüpasaare
rabasaarel

Päikesetõusukontserdi publik

Ujjad pärast päikesetõusukontserti Mardi rabalaukas

FOTOD: Margus Elizarov ja erakogud

Kui suvi, siis laagritesse! Otseloomulikult

Järjekordne laagrisuvi on seljataha jäänud ja paras aeg on teha üks kokkuvõtte Suure-Jaani noortekeskuse ja selle filiaalide suvistest tegemistest. Kuigi noortekeskuste uste peal on suveperioodil kurjakuulutav silt, et noortekeskused on suvel suletud, siis tegelikult on see aeg, mil käib kibekiire töö majadest väljaspool – laagrites ja malevates. Oleme tänulikud, et meie suveprogramm on noorte seas väga-väga oodatud. Seda näitab ka laagritesse registreerimine, kus sellel aastal tehti kõigi aegade kiiruserekordid – Suure-Jaani piirkonna töömalev sai näiteks täis 3 minutiga. Just täpselt, kes registreeris end neljandal minutil, oli kahjuks juba joone all. Selline olukord teeb loomulikult nõutuks paljud noored ja lapsevanemad ning sageli elatakse oma pahameel ka noorsootõtajate peal esimese emotsiooni pealt välja. Oleme kaalunud juba erinevaid võimalusi, kuidas registreerimissüsteemi muuta, ning ootame ka teilt häid ettepanekuid, kuidas seda kõige valutumalt teha. Kahjuks tuleb aga tõdeda, et laagrikohti iseenesest juurde ei teki ja joone alla jääjaid jääb endiselt ka teistmoodi süsteeme kasutades.

Selle aasta suveprogramm oli kirev ja täis erinevaid väljakutseid. Näiteks tuli arvestada

FOTOD: ERAKOGUST

ka sellega, et tiheda laagrisuve vahele jääb ka „Iseoma“ laulu- ja tantsupidu Tallinnas, kus osalesid nii meie valla noored kui ka juhendajad. Aga raskused on ikkagi ületamiseks ja kõik plaaneriitu sai tehtud.

Suvi algas Kõpu, Kõo ja Võhma malevaga, siis kogunesime juba kõikide Viljandimaa malevasuuga avapaugule, et rongkäigust läbi

Viljandi marssida ja anda ühiselt malevavanne. Samal ajal kogunesid juba Sürgaveres väikesed mürsikud, sest algas järjekordne puhkelaager Mürsikud, kus 48 last said 5 päeva mängida, meisterdada, väljasõitudel käia, ujuda, tantsida ja palju muud toredat teha. Juunikuul lõpetasime aga hoopis sportides, sest Suure-Jaani staadionil oli 3 päeva võimalus osaleda linnalaagri sti-

lis kergejõustikulaagris. Noortel olid 2 korda päevas trennid, juhendajateks kergejõustikutreenerid Pille-Riin ja Ann ning peale kosutavat lõunasööki sai ka meelelahutusprogrammist osa, mida korraldasid noorsootõtajad.

Juulikuud alustasime taaskord malevaga, seekord said töökindad kätte tõmmata Suure-Jaani piirkonna noored. On hea tõdeda, et noored on saanud kodukoha heaks palju olulisi kohti korrastada ja oleme saanud ka tööandjalt palju positiivset tagasisidet. Töömaleva juurde kuulub alati ka koolitus- ja meelelahutusprogramm ning maitsev lõunasöök. Tänu Haridus- ja Noorteameti projektitoetusele oleme saanud pakkuda oma valla noortele väga mitmekesist ja põnevat programmi, oleme selle eest väga tänulikud.

Juulikuusse jäi veel 2 laagrit – väiksematele mõeldud puhkelaager Kõpu Krapsakad, mis toimus Suure-Jaani noortekeskuses ning Sürgaveres spordihoones toimus rahvusvaheline seikluslaager Eesti ja Soome noortele. On rõõm kõrvalt näha, kuidas kahe riigi noored läbi erinevate meeskonnatööde, mängude ja võistluste omavahel suhtlema hakkavad ja ka uusi sõpru leiavad. Eriti tore on see, et nii mõnelgi on need sõbrused püsima jäänud ja koos käiakse laagrites

juba mitmeid aastaid.

Laagriprogrammi vahele tuli veel üks rõõmusõnum noorte omaalgatuslikust projektikonkursist Ideepuhur, kuhu ka meie valla noored ühe projekti esitasid. Noorte omaalgatuste projektikonkurs „Ideepuhur“ viiakse ellu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse poolt ning rahastatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt. Tänu projekti rahastusele on võimalik juba sügishooajal korraldada Suure-Jaani noortekeskuses noorte vaimse tervise koolitus ning sügisesse koolivaheaega jääb ka üks põnev räätsumatk rabas. Täpsem info juba sügisel. Projektimeeskonnas on Mattias, Mareli ja Romily. Aitäh teile, noored, et olete valmis panustama meie kõigi heolusse.

Nüüd on aga noorsootõtajad välja teeninud ühe mõnusa suvepuhkuse, et sügisel jälle uue hooga alustada. Suur-suur tänu kõikidele noorsootõtajatele, juhendajatele, toitlustajatele, majutajatele, tööandjatele ja toetajatele – kõik, kes te panustate Põhja-Sakala valla noorte suveprogrammi. Oli vägev laagrisuvi!

Tänulikult

MARLEN SILM

Suure-Jaani noortekeskuse juhataja

Kirivere Kooli Sõprade Seltsi abil Saksamaale, aitäh!

Kohtumine 21. juulil Pilstveres.

FOTO: LAURA PRIIVITS

Lisaks kolmel laulupeol osalemisele on olnud ka mitmeid muid vahvaid ettevõtmisi. Üks põnev sündmus lõpeb, teine on samal ajal ettevalmistamisel ja kohe-kohe käes. Alates maikuust on Kirivere koolis toimunud ettevalmistused sõiduks Saksamaale. Miks?

Euroopa Liidu kaasrahastatud projektis „Euroopa keelte, kultuuride ja rahvuste mitmekesisus: noorte lõimimine ja keeleõppe tähtsus“ osalemiseks (ÜPP 2023-2027 Strateegiakava sekumise „LEADER-kogukonna juhitud kohalik areng“ raames toetatud tegevused).

Eesti, Rootsi, Saksa-

maa ja Itaalia noored ning noortega töötavad spetsialistid tulevad kokku selleks, et edendada noorte empaatiavõimet ja sallivust. Sõitu ettevalmistavatel kohtumistel arutleti erinevate teemaga seotud mõistete üle – mida tähendab ja kuidas väljendub noore arvates „empaatia“, „sallivus“, „lõimimine“, „aktsepteerimine“, „mitmekesisus ja erinevused“ jms. Samuti valmistuti ühiseks etteasteks ning arutleti, mil viisil aitab Euroopa keelte, kultuuride ja rahvuste tundmine kaasa noorte lõimimisele ning empaatiavõime kasvule.

Projektijuhi kommentaar. Puutun erinevates rollides (koolijuhi, klassijuhataja, lapsevanema, projektijuhi, aineõpetajana ...) noortega kokku ning saan ikka ja jälle olla positiivselt üllatunud – noorte võime arutleda tõsisel teemadel, nende vaated ja arusaamad, huvitavad arutluskäigud hämmastavad.

21. juulil toimunud viimasel ettevalmistaval kohtumisel olid arutluteemade märksõnadeks muuhulgas tead-

vustamine, aktiivseks kodanikuks olemine ja selleks saamine, erisuste aktsepteerimine, halvustamisest hoidumine, rahvusvaheline suhtlus. Vestluse käigus jõuti mitmete huvitavate ja intrigeerivate küsimusteni. Näiteks toodi välja poolt- ja vastuargumendid teemal „Kas Euroopa ühiskeele olemasolu lihtsustaks elu laiemas mõttes?“. Kõige olulisemaks vastuargumendiks oli loomulikult keele kadumisega seonduv kultuurilise identiteedi kadumine.

Pikemalt nelja riigi kohtumisest Saksamaal järgmistel leheveergudel.

HELIKA RESSAR

Projekti „Euroopa keelte, kultuuride ja rahvuste mitmekesisus: noorte lõimimine ja keeleõppe tähtsus“ juht Kirivere Kooli Sõprade Seltsi liige

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

FOTO: FB STADT FLADUNGEN

Kirivere Kooli ja valla esindajad viibisid 24.–27. juulil 2025 Saksamaal Fladungeni linnas, kus toimus rahvusvaheline konverents teemal „Euroopa keelte, kultuuride ja rahvuste mitmekesisus: noorte lõimimine ja keeleõppe tähtsus“. Koos partneritega Fladungenist (Saksamaa), Norast (Rootsi) ja Hõnest (Itaalia) jagati kogemusi ning arutleti, kuidas toetada noorte keeleõpet ja kultuuridevahelist mõistmist. Üritus tõi kokku noored, noortega töötavad spetsialistid ja sõprusvaldade esindajad.

FOTO: ERAKOGUST

Kõpu põhikooli õpilased osalesid Erasmus+ noortevahetuses koos eakaaslastega Ungarist ja Prantsusmaalt. Kahe nädala jooksul Prantsusmaal andis projekt „Kultuuridevaheline teadmine kui Euroopa kodanikuteaduse kujundaja“ noortele võimaluse arendada oma koostöö-, suhtlus- ja keeleoskust ning loovust. Kõpu noorte rõõm ja panus olid selgelt tajutavad nii rahvusvahelises suhtluses kui ka enesekindluse ja kodukoha tunnetuse kasvus.

Põhja-Sakala valla noorte malevasuvi

Juunis ja juulis said meie valla noored taas võimaluse raha teenida ning loomulikult täitusid malevarühmad kiirelt. Endiselt on meil valmidus võtta malevasse kokku 60 noort ning nagu igal aastal – täitused kohad ka sel korral kiirelt.

Väga suur rõõm oli saada positiivne vastus Haridus- ja Noorteameti poolt korraldatud projektirahastusele, mis tõttu saime noortele pakkuda mitmekesist ja põnevat tegevust koolituste ja meelelahutuse näol. Peale nelja tundi tööpäeva said noored hulgaliselt teadmisi näiteks Viljandi Töötukassa poolt välja pakutud töötubade näol, Raassilla rallirajal oma

Viljandi maakonna malevasuve aväiritus. Fotol on Põhja-Sakala valla pea 60 malevlast.

sõiduoskuseid proovile pannes, Pilstveres vibuga täpsust lastes, kinoelamusi nautides ja muudes toredates tegevustes osaledes. Esmakordselt

toimus Suure-Jaani järve ääres Suure-Jaani Päästekomando meeste poolt korraldatud veeohutuse koolitus, hoolimata kevast ilmast saime isegi pä-

rast veest päästmise demot SUP laudadega järve peal paar kiiremat ringi aerutada. Noored käisid ka tutvumas Olustveres ettevõttega Emerson 10,

kus toodetakse pop-up reklaame peamiselt välismaale, ning samuti käidi Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tehnikahallis, kus sai näha elusuuruses põllumajandustehnikat ning palju huvitavaid uusi teadmisi selles valdkonnas.

Hoolimata väga viimasest perioodist said kõik tööd noortel tehtud! Vesiseid päevi oli palju, kuid vaprad noored ja entusiastlikud rühmajuhid pidasid vastu, ning nüüdseks saab meenutada neid päevi vaid positiivselt ja muigel suuga. Huvi korral saab tagasi vaadata malevlaste tööpäevadele Suure-Jaani noortekeskuse Facebooki lehel – sinna oleme igapäevased toimetamised kirja pannud koos suure

hulga pildimeenutustega.

Jätkuvalt tahame tänada nii pikaajalisi koostööpartnereid kui ka uusi tulijaid. Oleme iga panuse eest tänulikud. Olgu see siis vabatahtlikuna malevasse tööde leidmisel kaasaitamine, toitlustamine koolides, transport või valla allasutustega koostöö tegemine – iga panus on oluline. Ning suur aitäh neile koostööpartneritele, kes olid nõus noortele ka palka maksta – Viljandi Tarbijate Ühistu, MK Loodusravi OÜ ja Vanaõue Talu OÜ. Loodame järgmine aasta jätkuvale tugevale koostööle olemasolevate partneritega ja samuti uusi toredaid väljakutseid.

TJORVEN SOOMETS

Viljandi töötukassa töötuba Suure-Jaani noortekeskuses.

MK Loodusravi põldudel (Võhma ja Kõo rühmad).

Suure-Jaani suruuias mõisnike ja kirikuõpetajate hauaplatside hooldus.

Vanaõuel kartuleid koorimas.

Veeohutuspäeva lõpetasime SUP-laudadel Suure-Jaani järvel.

Kõpus apteegimaja aia korrastustööd.

Võhma mänguväljaku rohimine.

FOTOD: ERAKOGUST

Vabandus

Palun vabandust ebatäpsuse pärast lõpetajate nimekirjas

Juulikuu lehenumbris avaldatud lõpetajate nimekirjades olid kahjuks ebatäpsused – mõned kiitusega lõpetajad olid jäänud nimetamata. See oli inimlik eksitus, mis juhtus hoolimata heast tahtest ja soovist tunnustada kõiki tublisid noori. Lehetegemisel lähtusin nimekirjadest, mis mulle saadeti, kuid kahjuks jäi andmete täiendav kontroll tegemata – ja alles lehte veebi üles pannes selgus, et nimekirjas on puudujääke. Siin on nimed, mis jäid paberlehest ekslikult välja – kõik nad on kiitusega lõpetajad:

Lisete Lindorg (Kõpu Põhikool)
Brita Olev (Suure-Jaani Kool)
Merily Pollmann (Suure-Jaani Kool)
Nora Kraner (Suure-Jaani Kool)
Sandra Roosileht (Võhma Kool)
Riti Valo (Võhma Kool)

Vabandan südamest kõigi tublide lõpetajate ja nende perede ees.

ANGELA HÄRM
teabespetsialist, lehe toimetaja

Joonas Mägi – maailmameister, kelle paadid kihutavad tippu

Viljandi Laevamudeliste Klubi noor talent Joonas Mägi, Suure-Jaani kooli õpilane, on viimasel ajal teinud märkimisväärseid tulemusi nii kodu- kui ka välismaal, tõstes Eesti laevamudelismi radarile kogu Euroopas.

Juuni keskel Poolas toimunud elektriliste mootorpaatide maailmeistrivõistlustel esindas

Joonas esimest korda Eestit sellisel tasemel võistlusel pärast enam kui 50-aastast pausi. Osales 17 riiki ning konkurents oli tihe, ent Joonas ei lasknud end sellest heidutada.

Ta võistles FSR 3,5 ja FSR 7,5 kiirusklassides, tuues koju hõbe- ja pronksmedali. Finaalides kihutas vees korraga kuni 12 paati – tõeline närvid ja oskuste proovikivi, millele Joonas vastas väär-

rikalt.

Juulis koduses Aidu tehisjärves (rahvasuus tuntud kui Kõpu tiik) jätkus tihe võistlushooaeg. Toimusid Eesti meistri- võistlused sisepõlemismootoriga kestvussõidus, kus Joonas taas silma paistis.

Vaatamata sellele, et üks start tuli tehnilise rikke tõttu katkestada, saavutas ta noorteklassis: Eesti meistritiitli FSR-7,5 klassis ja hõbemedali

FSR-3,5 klassis.

Need tulemused kinnitavad veel kord, et Joonas Mägi on nimi, mida tasub mees mees pidada.

Lisaks medalitele kogub ta kogemusi, mis on tulevikus hindamatu väärtusega.

Palju õnne ja edu edaspidiseks! Meil on põhjust uhked olla!

FOTO: MADE SULTSON / VOOREMAA

Lühiridu spordiradadelt

3. juulil toimusid Rakvere staadionil Eesti noorte meistrivõistlused kergejõustikus, kus osalesid ka Suure-Jaani Kergejõustikuklubi noorsportlased.

Noormeeste U18 vanuseklassis tuli Eesti meistriks odaviskes Kevin Hilpus, kelle tulemuseks mõõdeti 54.26. Markus Aren saavutas samas vanuseklassis 15. koha.

Pjedestaali kõige kõrgemal astmel seisab Lovisa Lember.

Pronksise autasu sai kaela Tarvet Labi. FOTOD: Sten Sihver

4. juulil toimusid Puiatu vibukeskuses Eesti noorte meistrivõistlused vibuspordis. Kõik meie valla noorsportlased võistlesid sportvibu klassis.

Lovisa Lember saavutas U-13 vanuseklassi esikoha. Tarvet Labi oli U-21 vanuseklassis kolmas.

5. koht Lenart Lember U-13 vanuseklassis ja Sandra Looke U-15 vanuseklassis. 8. koht Märt Labi U-18 vanuseklassis. 14. koht Rene Aleksandrov U-18 vanuseklassis.

Tänane kõiki võistlejaid tubli saavutuse eest.

5. juulil toimus 10. Võhma terviseraja maraton. Stardis oli 17 maratoni ja 10 jooksjat, kelle eesmärk oli läbida vähemalt 17 ringi (10,5 km). Maratoni läbimiseks tuli joosta 68 ringi (ringi pikkus 620 m).

10. Võhma terviseraja maratoni võitis Maido Herm-salu ajaga 3.04,01; teisena lõpetas Madis Leinakse ajaga 3.21,14 ja kolmandale kohale jooksis ennast Marden Nõmm, tema ajaks mõõdeti 3.35,50.

Naiste esikolmik oli Sille Kaljurand ajaga 3.52,27; teine Liina Lätte 4.52,53 ja kolmas Ulvi Lond 4.55,33.

Oma 50. maratoni läks jooksma Võhma staijer Viljo Prantsus, tema lõpuajaks mõõdeti 4.29,09.

Palju õnne vapratele jooksjatele! Suured tänud peakorraldaja Enno Rohelpuule ja tema meeskonnale.

SK Võhma/Prentoni jalgpallimeeskond võitis kolmandat aastat järjest Lustivere Mõisa Cupi.

19. juulil osales SK Võhma/Prentoni jalgpallimeeskond järjekordsel Lustivere Mõisa Cupi jalgpalliturniiril. Turniiril osales kokku 10 meeskonda.

Meeskonnas mängisid: Sten Kase, Ricki Tikas, Randar Kaljula, Ralf Raaga, Kaido Kaljula, Chris Lepp, Margus Terras, Tenar Tepper, Riho Domberg ja Rasmus Alles.

Palju õnne võistlejatele.

Janika Lõiv ja Edvin Jürgen.

FOTOD: KRISTJAN KIVISTIK

Janika Lõiv on Eesti meister lühirajasõidus ja olümpiakrossis.

19.-20. juulil toimusid Keila Terviseradadel „Keila ON Keskus“ maastikukrossi Eesti meistrivõistlused. Janika võitis lühirajasõidus neljanda meistritiitli järjest!

Pühapäeval peetud maastikukrossi Eesti meistrivõistlustel olümpiakrossis võitis Janika kaheksanda meistritiitli järjest.

Edvin Jürgen saavutas lühirajasõidus U14 poiste arvestuses 6. koha.

FOTOD: AIVAR RÄÄTS

21. juulil toimus Epra Enduro MX Epra krossirajal külgkorvide demo ja treeningpäev. Kõik soovijad said ka järgi proovida, kuidas külgkorvis sõita on – põlved võttis ikka nõrgaks. Lastele oli tänu Suure-Jaani noortekeskusele batuut – hüppamiserõõmu jagus terveks päevaks.

Rõõm oli näha Sürgavere tehnikaringi, Kalev Raba eestvedamisel, noori motosportlasi rajal kihutamas.

See super lahe päev sai toimuda tänu super inimestele: Raido Elbing ja Epra Enduro MX, Uno ja Saire Tamme-Päll (Team Päll).

FOTOD: ERAKOGUST, KUI POLE MÄRGITUD TEISITI.

RAIVO NÕMM
sporditöö korraldaja

Tääksi noored käisid sõprusvaldade noortega jalkat mängimas

26.–29. juunil toimus spordiklubi (SK) Tääksi projekt „SK Tääksi aktiivsed tegevused noortele jalgpallihuvilistele“ esimese tegevusena võistlusreis Soome, mis oli saanud rahastuse Võrtsjärve Ühenduselt ja kaasrahastuse Põhja-Sakala vallavalitsuselt. Soomes osalesid SK Tääksi U13 vanuseklassi jalgpallipoisid ja külastati Põhja-Sakala sõprusomavalitsusi – Ulvilat ja Jokioist, kus mängiti kolmel päeval jalgpalli sealsete klubide eakaaslastega.

Reisi eesmärgiks oli pakkuda Võhma ja Kõo piirkonna noortel jalgpallihuvilistel võimalust tutvuda naaberriigi kultuuriga, avardada noorte silmaringi ning arendada koostöösuhteid sõprusvaldade spordiklubidega.

Reede ja laupäeva hommikul pidasid SK Tääksi noored sõpruskohtumisi FC Ulvila võistkondadega ning pühapäeval enne lahkumist peeti sõpruskohtumine Jokioise valla noorte jalgpalluritega. Mängud olid mõlemal pool väga tasavägised ja häid emotsioone jagus nii mängijatele kui pealtvaatajatele. Reede pealelõunal tutvusime Pori linnavaatamisväärsetega, külastasime erinevaid seiklusparke ja giidiks oli FC Ulvila noorte jalgpallitreener Markku.

Lisaks SK Tääksi noortele ja treeneritele olid reisiseltskonnas kaks Põhja-Sakala valla esindajat: vallavolikogu asendusliige Tauno Härjinen ning haridus- ja kultuurispetsialist Tiina Sünter, kes omalt poolt loiid kontakte ja võimalusi uuteks kohtumisteks.

SK Tääksi ja FC Ulvila noored, rivistunud nagu herved kaunas.

FOTOD: ERAKOGUST

Reede õhtul kohtus reisiseltskond Ulvila valla esindajatega Kylmalahdeni laagrikeskuses, kus nähti antud projekti kui väga head uut algatust ning Soome partnerid soovivad vastastikust koostööd suurendada vastukülaskäikudega: vallavalitsuse esindajad selle aasta teises pooles ning jalgpalliklubi järgmise aasta suvel.

FC Ulvila jalgpalliklubis on üle 600 lapse (SK Tääk- sis alla 60), aga sportlikku tulemust see ei heidutunud. Poisid mängisid ja lustisid kõik need päevad. Ulvila poisid olid seekord SK Tääksi poistest ehk tulemuse poolest paremad, aga mängud olid erinevates formaatides, erinevate mänguaegade, suluseisuga ja ilma ning ikka selleks, et oleks rõõmu mängimisest. Saavutasid ka SK Tääksi poisid väikeste mängudega võite ja viike, kuid neid enam saavutasid siiski võõrustajad. Tegime kohapeal lausakaks SK Tääksi võistkonda ja nii ammutasid noor- mängijad maksimaalselt mängukogemusi Ulvilas.

Ulvilas tunnustati vastaste poolt mängude parimaks SK Tääksi mängija Kristjan Kask.

Viimasel päeval, enne laevale minekut, põikasime läbi Jokioisest, et pidada ka sealsete noortega üks meelde jääv jalgpallimäng. Jokioise klubi noored on jalgpalliga te- gelenud alles mõned aastad ja nende treeningud tekkisid pesapalli harras- tanud noorte baasilt. Aga sellele vaatamata oli mäng kaasahaarav ning kõik noored said end väljakul proovile panna.

Mängu avamine oli väga suurejooneline. Võistkonnad rivistati murule üles ja võistkondadele kõlas riigi hümn. On ju Eestil ja Soomel sarnane hümn. Võistlustel oli kommentaator ja kohal oli hulk pealtvaatajaid pühapäeva hommikul kell 10, kes kõik tulid kaasa elama ja saada osa Jokioise noorte esimesest rahvusvahelisest jalgpallimängust.

Mäng oli sõpruskohtumisele kohane, kus eelkõige nauditi publiku ees sõpradega mängimist. Seekord suutsid tääk-

sikad vastastest enam väravaid lütia ja kui seda teed, siis oledki mängu võitja. Need olid mängu kommentaatori sõnad.

Jokioises tunnustati samuti mängu parimaks SK Tääksi mängija Kristjan Kask.

Jokioises oli jalgpalli- kohtumise pealtvaatajate hulgas ka linnapea, kes nägi noorte spordivald- konnas head perspektiivi ja võimalust koostööks sõprusvaldade vahel.

Spordiklubil Tääksi on antud projekti raames juulikuu lõpus ees osalemine Pärnu Cup jalgpalliturniiridel kolme noortevõistkonnaga U13, U12 ja U10 vanuseklassides ning pärast turniire jäävad tääksikad Pärnusse viis päeva kestvasse jalgpallilaagrisse.

Augustikuu algavad jalgpallinoortel taas meistrivõistlused ja jätkuvad turniirid.

Aitäh toetajatele, lastele ja lastevanematele spordiklubi Tääksi tegevus- tele kaasa aitamisel!

INDREK JEGOROV
treener

Vahepeal tuleb kõhtu täita.

Õng vette lastud.

Grupipilt ühise laua taga.

Tääksi ja Jokioise noored pärast sõpruskohtumist.

Mängu ootel.

Meie malelastele medalid nii individuaalselt kui võistkondlikult

3. juulil toimusid Viljandis Eesti noorte meistrivõistlused välkmales, kus hommikupoolikul mängiti individuaalturniirid ning pärastlõunal võisteldi võistkondlikus arvestuses.

Meie edukaim individuaalmängija oli U12 vanuseklassis Marten Kibe, kes kogus 9-st voo- rust 6,5 punkti ja võitis pronksmedali.

G14 vanuseklassis jäi Riin Hiiemäe väga napilt medalita – tal olid küll võrdsed punktid kolmanda kohaga, kuid halvem koefitsient tähendas lõpuks 4. kohta.

Võistkondlikul turniiril, kus osaleda said maleklubid ja huvikoolid, saavutas Suure-Jaani Huvikooli võistkond koosseisus Marten Kibe, Simo Pigul, Riin Hiiemäe

ja Keitren Meerits tihedas konkurentsias teise koha ning pälvisid kõik hõbe- medalid.

„Mina õpetajana olin üliõnnelik – meie lapsed suutsid väga edukalt konkureerida Eesti suurimate maleklubidega,“ kommenteeris juhendaja Jüri Hansen uhkusega.

Palju õnne noortele ja juhendajale! Edu järgmistel turniiridel!

Pronksine Marten.

FOTO: ERIK JOHANNES LEHES

Laupäeval,
9. augustil 2025
kell 18

Pilistvere
kirikus

VILJANDI ORELIFESTIVAL

TOKAATAST POLKANI

Susanna Viktoria
Mõtsmees - torupill
Tuuliki Jürjo - orel

Kavas:
Bursteinde, Jürjo, Sillamaa, Piirt,
rahvakoraalid, torupillilood jt

Piletid 15/10 Piletilevis ja tund enne
alguist kohapeal

www.orelifestival.ee

SOOME TUUSULA, JÄRVENPÄÄ JA KERAVA
KOGUDUSTE KIRIKUMUUSIKUTE

KONTSERT

ISSAND ON MU KARJANE

R, 29. AUGUSTIL
KELL 18 VILJANDI PAULUSE KIRIKUS
L, 30. AUGUSTIL
KELL 15 SUURE-JAANI KIRIKUS
KELL 19 PÕLTSAMAA KIRIKUS

KAVAS SOOME JA EESTI ORELI- JA LAULUVIISID
SISSEPÄÄS: VABA ANNETUS

Neljapäeval,
7. augustil 2025
kell 19

Reedel,
8. augustil 2025
kell 19

Taagepera kirikus

Kõpu kirikus

VILJANDI ORELIFESTIVAL

ARMASTUSE HELGE HÄÄL

Maris Tammsalu - orel
Jaan Tammsalu -
mõtisklused

Kavas:
Mägi, Lepland, Armstrong,
Tammsalu, rahvakoraalid

Piletid 15/10 Piletilevis ja tund enne
alguist kohapeal

www.orelifestival.ee

Organist ja käsitöömeister
Merike Saaremetsa
käsitöö mälestusnäitus
Suure-Jaani kirikus
24.8– 27.9.2025

Koguduste teated

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus

*Püha, püha, püha on vägede Issand!
Kõik maailm on täis Tema au! Js 6:3*

R, 8. augustil kell 19 Viljandi Orelifestivali kontsert „Armastuse helge hääl“. Piletid VOF.
Eesti Raamatu Aasta näituse avamine – eri põlvkondade piiblid ja lauluraamatud koguduse arhiivist ja kodudest.
P, 10. augustil kell 11 armulauaga jumalateenistus.
P, 24. augustil kell 11 armulauaga jumalateenistus.
N, 28. augustil kell 11 kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.
29.–31. augustil Soome sõpruspraostkonna muusikute külaskäik Viljandi praostkonda.
L, 13. septembril kohtumine Soome Kerava sõpruskogudusega Viljandis.
P, 14. septembril kell 11 armulauaga jumalateenistus – külas Soome Kerava sõpruskogudus, kirikukohv ja koosviibimine.

Leerikursuse, ristimise ja teiste kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku külaliste ja muu info osas võtke ühendust koguduse õpetajaga.
Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.
Õpetaja on puhkusel 1.–13. september.
Veebiinfo: www.facebook.com/kopupeetri.

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus:
SEB EE161010302004842004 või
Swedbank EE662200221046240412.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Kõpu Peetri kogudus, Pärnu mnt 1, Kõpu, Põhja-Sakala vald, 71201 Viljandimaa

Suure-Jaani Johannese kogudus

P, 10. augustil kell 14 leeripüha armulauaga jumalateenistus.
P, 24. augustil kell 14 armulauaga jumalateenistus. Organisti ja käsitöömeister Merike Saaremetsa käsitöö mälestusnäitus avamine Suure-Jaani kirikus (avatud kuni 27.09.2025).
N, 28. augustil kell 11 kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.
29.–31. augustil Soome sõpruspraostkonna muusikute külaskäik Viljandi praostkonda.
L, 30. augustil kell 15 kontsert „Issand on mu karjane“: Soome Tuusula, Järvenpää ja Kerava koguduste kirikumuusikud esitavad soome ja eesti orel- ja lauluvise. Sissepääs: vaba annetus.
P, 14. septembril kell 14 sõnajumalateenistus – teenib diakon Ann Tamme.

Leerikursuse, ristimise ja teiste kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku külaliste või muu info osas võtke ühendust õpetajaga!

Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info: 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.
Õpetaja on puhkusel 1.–14. september.
Veebiinfo: www.facebook.com/EELK-Suure-Jaani-kogudus

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:
EELK Suure-Jaani Johannese kogudus:
SEB EE941010302008924009;
Swedbank EE772200221058655147.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Suure-Jaani kogudus, Järve 4, Suure-Jaani, Põhja-Sakala vald, 71503 Viljandimaa

Pilistvere Andrease kogudus

Jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval algusega kell 11.
Armulaud on kaetud **igal pühapäeval**.
Pärast teenistust on kaetud kohvilaud.
Kogudust teenib vikaarvaimulik, preester Andres Aaste.

EELK Pilistvere kogudus tänab kõiki toetajaid ja annetajaid.
Liikmemaksu saab tasuda või annetust teha EELK Pilistvere Andrease koguduse kontole Swedbank EE692200001120224888 või koguduse kantsleis sularahas.
EELK Pilistvere Andrease kogudus
Pilistvere küla, Põhja-Sakala vald, 70502 Viljandimaa
tel 5383 7971, pilistvere@eelk.ee

Kirikuteated

10. augustil kell 10 liturgia.
17. augustil kell 10 liturgia, Jumalaema Linnumise püha.
24. augustil kell 10 liturgia.
31. augustil kell 10 liturgia.

Dõimalikest muudatustest teavitame sotsiaalmeedias.
Preester Roman (Roland) Tõnisson, tel 5349 2534, roman@eoc.ee
Pühakoja restaureerimist saab toetada annetusega.
Coop Pank EE24420427863300206.
Saaja: Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Suure-Jaani Peeter-Pauli Kogudus.

IN MEMORIAM

Ingrid Välja
25.11.1928 – 16.07.2025

Ta oli õpetaja selle sõna kõige sügavamas ja paremas tähenduses – tarkuse, headuse ja hoolivuse kehastus.

2017. aastal pälvis Ingrid Võhma Linna Aukodaniku tiitli – tunnustusena töö eest, mida ta oli teinud mitte ainult koolis õpetajana, vaid ka kooli- ja koduaedade rajamisel, linna haljastuse kujundamisel ning kogukonna ajaloomälu kogumisel ja hoidmisel.

Oma kõrgest east hoolimata elas Ingrid iseseisvalt ja tegusalt – üksinda eramajas, kõigega ise hakkama saades. Tema elu oli täis positiivsust ja elurõõmu. Ta ei nurisenud kunagi, ei kurtnud, vaid leidis ilu looduses, inimestes ja argipäevas. Ingridi positiivne ellusuhtumine jääb meid inspireerima.

Tema endised õpilased meenuvad: „Teile omase rahuliku ja vaikse häälega suutsite panna ka kõige suuremad marakratid tundi kuulama. Kunagi ei kasutanud Te kurja häält.“

„Olid meie jaoks mitte ainult õpetaja, vaid ka väga hea sõber.“

Ingridi südamlikkus, tagasihoidlikkus ja pühendumus jätsid sügava jälje paljudesse. Tema mälestus elab edasi tema töodes ja neis, keda ta õpetas ja innustas.

Tema armastus kodukoha, looduse ja inimeste vastu oli kande võime, mis ei hajunud ka aastate lisandudes. Ingridi soe huvi Võhma hariduse, kultuurielu ja linna käekäigu vastu jäi kestma elu lõpuni.

Avaldame sügavat kaastunnet kõigile, kes teda tundsid ja hindasid. Puhka rahu, õpetaja Ingrid.

Põhja-Sakala vallavalitsus ja
-volikogu

16. juulil lahkus meie hulgast armastatud pedagoog, Võhma linna aukodanik Ingrid Välja.

Ingrid Välja töötas Võhma koolis alates 1954. aastast bioloogia ja geograafia õpetajana. Tema rahulik hääl, väarikus ja tasakaalukus olid kui vaikne jõud, mis pani kuulama ka kõige elavamad koolijärgsed.

Õnnitleme
lapse sünni
pühul!

Marelle Viilupil ja Steven Algol Suure-Jaani linnast sündis tütar **BRETA** Algo

Anastassia Mikhinoyal ja Denys Mikhinovil Kildu külast sündis poeg **TIMOFEI** Mikhinov

Gerli Pölduril ja Margus Kiismal Kobruvere külast sündis poeg **JASPER** Kiisma

Merily ja Janek Roosmanil Võhma linnast sündis poeg **MARCUS RAMIRO**

KUULUTUSED

Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik, tehtud töö registreerin Päästeametis. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com.

Ostan metsa- ja põllumaad. Telefon 552 7322.

Ostan nõukogudeaegsete sõiduautode kasutamata varuosi. Võib pakkuda seismajäänud VAZ sõidukit. Tel 5565 1952.

30, 40 ja 50 cm kuivad ja toored küttepuid. Aastaringelt. Vedu. Tel 503 0468.

Müüa küttepuid, märg lepp 55 €/ruum, koorem laotud, täpne kogus! Tel 5691 9084.

Pilistvere kauplusehoone teisel korrusel **välja üürida korterid** korralikele peredele alates augustikuust. Soovi korral rendile ka kohvikuruumid. Kontakt: 5347 4563, annika.leinus@gmail.com

Läbi värava kord minna
tuleb kõigil rahulinnu.
Seal me igaviku süles
üksteist leiame taas üles.

KARLO RAID
(24.08.1930 – 08.06.2018)

95. sünniaastapäeval mälestab kallist abikaasat

Elma

Mälestame ja avaldame kaastunnet

MAIE MÖLDER
05.07.1941 – 17.06.2025
Võhma linn

INGRID VÄLJA
25.11.1928 – 16.07.2025
Võhma linn

ARVI MARTINSOO
29.06.1955 – 01.07.2025
Reegoldi küla

MAIE EEROJA
10.05.1943 – 16.07.2025
Jälevere küla

ANNA VEERESTE
21.12.1942 – 04.07.2025
Põhjaka küla

JÜRI KIIS
17.09.1946 – 23.07.2025
Unakvere küla

AIN LAANSOO
01.11.1951 – 11.07.2025
Kõo küla

LEHTE OTT
01.03.1936 – 26.07.2025
Võhmassaare küla

ANTS KUUSIK
17.11.1937 – 12.07.2025
Kõidama küla

RIHO JÜRMANN
26.04.1948 – 26.07.2025
Ülde küla

Õnnitleme augustikuu sünnipäevalapsi!

96 LOREIDA KAUR	31.08 Kobruvere küla	IMBI TIRMANN	20.08 Suure-Jaani linn
93 LINDA LIIGUS	19.08 Suure-Jaani linn	AINO KAPSTA	21.08 Võhma linn
92 VALENTINA NAEL TIINA IDLA	2.08 Kõo küla 11.08 Suure-Jaani linn	PAUL PAIDU	23.08 Võhma linn
90 VASSILI DŽEREPA	1.08 Võhma linn	ELNA HANSEN	23.08 Suure-Jaani linn
89 TIINA HÄRM AINO-ELLE PÄÄRSON	1.08 Võhma linn 24.08 Pilistvere küla	IRMA KUUSMAA	30.08 Võhma linn
88 ILME LUIK AKO LUTS	2.08 Kõpu alevik 14.08 Metsküla	82 ANTS KUULMATA MAIMU VIPPUL	10.08 Suure-Jaani linn 29.08 Vastemõisa küla
87 MAIVE OTTAS ANNA SIIL VAIKE-AIVI SILLAT	20.08 Suure-Jaani linn 24.08 Kootsi küla 26.08 Võhma linn	81 VILLU ADAMSON EVI MUSTIK MARJU JUURAK REET MAIDLA	6.08 Suure-Jaani linn 8.08 Võhma linn 21.08 Suure-Jaani linn 22.08 Suure-Jaani linn
86 ELLI-MAIANNE VLASJUK MAIMU RINALDI KALEV ANNILO	14.08 Ivaski küla 20.08 Supsi küla 25.08 Epra küla	80 VELLO MÄGI OLINDE AAVIK	4.08 Olustvere alevik 15.08 Vastemõisa küla
85 KAAREL TIKK	25.08 Võhma linn	75 OLEV HELEMETS ANN ZEMSKOVA LINDA KOHV ANNE RAID SIRJE VELDEMANN	11.08 Navesti küla 19.08 Loopre küla 20.08 Suure-Jaani linn 27.08 Suure-Jaani linn 28.08 Kõidama küla
84 ELMAR OLDE VALLI-JOHANNA HOLTSMEIER OLEV KAPSTA	3.08 Kobruvere küla 5.08 Paelama küla 23.08 Võhma linn	70 SALME VIRU ANTS PÄRNA MAIVE RÕOMUSSAAR AUGUST JÜRISSE ENE REBAND SIRJE VAHEMAA RAIVO ROHTSALU	1.08 Võhma linn 6.08 Võhma linn 14.08 Suure-Jaani linn 15.08 Mudiste küla 18.08 Olustvere alevik 19.08 Vastemõisa küla 24.08 Kõidama küla
83 REIN PARIK ELSA TRIISA LEILI KOODRES HELLE SAUGA HELMINE NEEMRE	2.08 Võhma linn 2.08 Kerita küla 10.08 Reegoldi küla 12.08 Suure-Jaani linn 18.08 Suure-Jaani linn	65 SVETLANA KUZNETSOVA VIIVE NÕMMIKSAAR EVER NURME ANNE KAIS TOIVO ARAK VILLU VARE AIVI VARJUND	2.08 Võhma linn 3.08 Võhma linn 4.08 Arjassaare küla 7.08 Kabila küla 15.08 Punaküla 22.08 Suure-Jaani linn 22.08 Suure-Jaani linn

Eesti Nägemistervisekeskus avab kabineti Viljandis

Viljandis avas 4. augustil uksed Eesti Nägemistervisekeskuse kabinet, kust saab professionaalset nägemistervise alast nõu terve pere jaoks. Keskusest saab vajalikku abi ka tõsisemate silmamurede korral. Eesti Nägemistervisekeskus pakub nägemise abivahendeid vaegnägijatele riigi soodustusega. Viljandis avatud keskus pakub põhjalikku nägemisuuringut, mis sisaldab kõiki olulisemaid teste, näiteks värvusnägemise, koorõrdsilmsuse ja silmade koostöö kontrolli ning silmarõhu mõõtmist. Värvusnägemise ja silmade koostöö testimine on oluline näiteks lastel, samas kui täiskasvanud peaksid teatud vanusest regulaarselt silmarõhku mõõtma.

Kõrgenenud silmarõhk võib viidata glaukoomile – haigusele, mille puhul kahjustub silma ja aju omavahel ühendav nägemisnärvi. Glaukoom on üle 40-aastaste inimeste seas üks sagedasemaid pimedaks jäämise põhjuseid ning varajane diagnoosimine ja ravi on väga olulised.

Tõsisemate nägemismurede leevendamiseks pakub Eesti Nägemistervisekeskus riigi soodustusega nägemise abivahendeid. Eesti Nägemistervisekeskus on loodud aastal 2013, keskuse spetsialistidel on kogemus valdkonnas üle paarikümne aasta. Keskuse kabinetid asuvad Rakveres, Narvas, Tallinnas ja Viljandis ning on varustatud tippasemel tehnikaga nägemisprobleemide tuvastamiseks.

Viljandi kabinet asub Tallinna 29 (Centrumi vastas ja endise apteegi ruumides) ning vastuvõtule tulemiseks saab end kirja panna telefoni teel 433 1001 või viljandi@silmatervis.ee.

Lisainfot saab www.silmatervis.ee

LEOLE

Ilmub üks kord kuus
Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
26. kuupäevaks.
Toimetajal on õigus teksti redigeerida ja lühendada.

Toimetus Lembitu pst 42,
Suure-Jaani linn, Põhja-Sakala
vald.
Toimetaja Angela Härm
Telefon 5342 8717.
E-post: leole@pohja-sakala.ee

Küljendus: Merike Kask
Trükk: OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa.
Telefon 776 8871.

Reakuulutus kuni 200 tähemärki:
eraisikule 5 €, ettevõtjale 10 €.
Reklaamkuulutus 9x5 cm:
valmiskujundatud 20 €,
koos kujundamisega 25 €.
Õnnitlus, kaastundeavaldus,
mälestuskuulutus, jõulutervitus 5 eurot.
Reklaam üks A3 lehekülj 800 €

Alates 11. augustist kuni kuu lõpuni on Suure-Jaani Tervisekoja Apteegi lahtiolekuajad ajutiselt muutunud apteekri puhkuse tõttu.

Uued lahtiolekuajad:
Teisipäev ja reede kell 8-16

Esmaspäev, kolmapäev, neljapäev, laupäev ja pühapäev: suletud

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvöendis.
Telefon 5611 1900

3 in 1

Õhk-vesi ja maasoojuspumpad

NULITE

Multi-language controller
English, French, German, Italian

WiFi

Tagavad toasooja ka -25

Lisainfo: info@newenergy.ee
Tel: 58784838

KOHVIK AVATUD T-P kell 12-17
Soovijatele kohv alates kella 11st

Pilistvere kohvik

MAJUTUS KUNI 25 INIMESELE
2 kahetoalist peretuba, 3 tuba kahele

PEOLAUAD KUNI 70 INIMESELE
Pöruumis 50+, kuurisaalis 50 kohta

5347 4563
annikaleinus@gmail.com

Pilistvere endine kauplus, Pilistvere küla, Põhja-Sakala vald, Viljandimaa

Augustis ootab Sind **KINGITUS**

AMSERV VILJANDI

TEHNOÜLEVAATUS
E-R 7.30 - 20.00

Tehnoülevaatuse tegemisel anname kingituseks kaasa klaasipesuvedeliku 5l kanistri!

650 2175 Pargi 3b, Viljandi
amservauto.ee

AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

Ahjumeistrid

KORSTNAD AHJUD-PLIIDID KROHVIMINE

Lela meid kodutehelt
ahjumeistrid.ee

Küsi pakkumist:
info@ahjumeistrid.ee
tel 50 40 730

Kutsetunnistus nr 179319

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE 5184429

OSTA PILET **fienta.com**

40+ rändavat sauna
Saunaõpitoad ja loengud, tegevused lastele
KOLUMBUS KRIS, UKU SUVISTE, SÖNNE VALTRI
ÄGE BRASS, UISAKIVI JA TEISED

SAUNA- JA ÕLLELAULUDE LAULUPIDU
VALGUSRAJAD METSAS JA TULEETENDUSED
LAUPÄEVAL MUINASTULEDE ÖÖ ERIPROGRAMM

Saunapidu juhhib Gaute Kivistik

TULE VÖRTSJÄRVE ÄÄRDE MINIPUHKUSELE!

SAUNA FESTIVAL 29.-30. AUGUST

www.saunafest.ee • FB: RÄNDAVA SAUNA FESTIVAL • ULGE PUHKEALA, VIJANDIMAA

VEOTEENUS PUISTEMATERJALIDE MÜÜK

- Killustik
- Paekivi sõelmed
- Kruus
- Liiv
- Sõelutud muld

CRINEVATE KONTEINERITE RENT KRAANAGA VEORUTO TEENUS KOPA TEENUS

HM WISE
ÜÖTA MEIEGA ÜHENDUST
+372 5903 1250
heigo@hmwise.ee
www.hmwise.ee

14. SEPTEMBRIL KELL 9-15
VÕHMA VABA AJA KESKUSE ÜMBRUSES

XVI SÜGISLAAT VÕHMA JUURIKAS

Laadaplatsil tutvustavad ja müüvad istikuid, viljapuid-põõsaid, püsiguid ja köögivilja Eesti tuntud taimekasvatajad.

Meeleolu loovad muusikud. Kehakinnitust pakub OÜ Avitella.

Kell 14 istikute loosimine loosikupongi ostjate vahel. Loositavad istikud loovutavad laadomüüjad.

Müüjate registreerimine 1. augustist 8. septembrini. Kohamaks 7 eurot meetri.

Laata korraldab MTÜ Võhma aianudseits Kanarbib
Taatajad: Põhja-Sakala vald, Võhma Vaba Aja Keskus ja vabatahtlikud

SUURE-KÖPU MÕISAPARGIS
09.08 KELL 12-22

PIZZA FEST

PITSAT KÜPSETAVAD: **PizzaArt** AINI KÖÖK

PASTA TÖÖTUBA, VEINIJUTUD PITSAGA, LASTENURK, TEEMATELGID.

KELL 15 ESINEB KRISTIINA KANEP KOOS HELISALU LAULUSTUUDIO ÕPILASTEGA. KITARRIL SAADAB HARRI HEINSOO.

TÄPSEM INFO:

PIZZAFESTI TOETAJAD MTÜ PIZZAFEST

18:00 ESINEB KARL MADIS TRIO

PITSAFESTI ÕUEALALE SISSEPÄÄS TASUTA.

RAKVERE TEATRI

Conor McPherson

ÖÖRÄNDURID

Lavastaja ja muusikaline kujundaja
Üllar Saaremäe

Tavapilet 24.-
Sooduspilet 21.-

Broneerimine ja info telefonil 5272828

Tõlkija Erkki Silvenen Kunstnik Kerttu Saaremäe Valguskujundaja Kerde Väinär
Osades Margus Gresnõl, Rainer Elhi, Modis Mäeorg, Laura Niits, Tarvo Sõmer

E, 27. okt kell 19
Vastemõisa rahvamajas

www.rakvereteater.ee

VASTEMÕISA RAHVAMAJAS

12. SEPTEMBRIL KELL 20

TANTSUÕHTU
ANSAMBLIGA MAMA

PILET EELMÜÜGIST 15 €
KOHAPEAL 20 €
Laudade broneerimine ja info telefonil 5272828